

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΓ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1976 | ΑΡΙΘ. 12

Α Γ Ν Ω Σ Τ Ω, Θ Ε Ω,

*Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ Μνήμῃ τῶν πανευφήμων Ἀποστόλων καὶ Πρωτοκορυφαίων
Πέτρου καὶ Παύλου τῇ 29ῇ Ἰουνίου.*

Α'

1. Ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῶν κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου παρέχει ἀφορμὴν νὰ ἐξάρωμεν καὶ διερμηνεύσωμεν μετὰ πάσης δυνατῆς συντομίας τὸν θαυμάσιον Λόγον τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου, τὸν ὁποῖον οὗτος κληθεὶς εἶπε πρὸ τοῦ Δήμου καὶ τῶν ἐπισήμων Ἀθηναίων ἐν τῷ παρὰ τὴν Ἀρχαίαν Ἀγορὰν καὶ κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως κειμένῳ Ἀρείῳ Πάγῳ, ὅστις ἔκτοτε φέρει τὸν ἐπιγραμματικὸν ἐπίτιτλον: Α Γ Ν Ω Σ Τ Ω Θ Ε Ω!

2. Τὸν περίφημον τοῦτον Λόγον τοῦ Παύλου μᾶς παρέδωκεν ὁ ἱερός Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς (Πράξ. 17,16-34). Δὲν ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἐνταῦθα ν' ἀσχοληθῶμεν περὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐνίων κριτικῶν τῆς Βίβλου, ὅτι δῆθεν ἡ διήγησις τοῦ Λουκᾶ ἀποτελεῖ σύντομον περίληψιν ἢ καὶ ἐλευθέραν ἀπόδοσιν τῆς πραγματικῆς Ὀμιλίας τοῦ Παύλου. Σημασίαν ἔχει μᾶλλον τὸ γεγονός, ὅτι οὐδεὶς κριτικὸς ἀμφισβητεῖ τὴν ἱστορικὴν ἀξιοπιστίαν τῆς ὑπερόχου ταύτης Ὀμιλίας. Ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι οὐδεὶς ἄλλος θὰ ἠδύνατο νὰ διατυπώσῃ κατὰ τοιοῦτον θαυμάσιον τρόπον τοιαύτας ὑψιπετεῖς ἐννοίας καὶ πραγματικῆς, εἰς τόσον ἔκπαγλον ὕψος, χρωματισμὸν καὶ ποιητικὸν τόνον τόσον μεγαλοφυῆ, ἐμφαντικὸν καὶ ἀληθῶς θεόπνευστον, ἔκτος τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου!

3. Ὁ Παῦλος ἐν Ἀθήναις: Ὁ μικρὸς καὶ ἄσημος Ἰουδαῖος, πρὸ τῶν σοφῶν καὶ πεπαιδευμένων Ἀθηναίων! Ἦτο φυσικὸν ἢ πρώτη συνάντησις ν' ἀποβῇ μοιραία καὶ νὰ καταλήξῃ εἰς σύγκρουσιν! Εἰς σύγκρουσιν τοῦ «μωροῦ» κατὰ Θεὸν μετὰ τοῦ «σοφοῦ» κατὰ κόσμον! Εἰς σύγκρουσιν τοῦ ἀνθρωπίνου μετὰ τοῦ Θεοῦ Λόγου! Εἰς σύγκρουσιν τοῦ ὀρθολογικοῦ μετὰ τοῦ ὑπέρ-λογικοῦ καὶ μεταφυσικοῦ: τῆς Πίστεως μετὰ τῆς Γνώσεως! Ἐφυγεν ἐκ Θεσ/νίκης καὶ Βερροίας ὁ Παῦλος βαρύθυμος, μεθ' ὅσα εἶχεν ὑποστῆ ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων του. Καὶ ἰδοὺ τώρα εἰς Ἀθήνας μόνος — κατὰμονος! Μόνος ἐν μέσῳ κατειδώλου πόλεως! Ἀλλὰ καὶ τόσον ὠραίας! Ἀσφαλῶς ἡ εὐαίσθητος ψυχὴ τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου ζωηροτάτην θ' ἀπεκόμισε τὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῶν μεγαλοπρεπῶν Μνημείων τῆς, τῶν ἀναριθμητῶν ἀγαμάτων, τῶν λαμπρῶν κτιρίων καὶ τῆς θαυμασίας Ἀγορᾶς τῆς ἐνδόξου πόλεως καὶ πρὸ παντὸς ἐκ τῶν ὑπερλάμπρων Ναῶν τῆς, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Ἐρεχθείου κ.ἄ. Τὰς πρώτας ἡμέρας περιήρχετο περιεργαζόμενος τὰ πάντα. Καθ' ἐκάστην μετέβαινε εἰς τὴν κοσμοβριθῆ Ἀγορὰν. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ Ἀγορὰ τῶν Ἀθηναίων ἦτο τότε ὅτι σήμερον ἢ Broadway τῆς Νέας Ὑόρκης ἢ ἡ Champs Elysees τῶν Παρισίων. Ἡ Ἀγορὰ ἐπλαισιώνετο ἀπὸ στοάς, ναοῦς, καταστήματα καὶ κυβερνητικὰ κτίρια. Ἐκπληξίς καὶ

θαυμασμός κατελάμβανε την ευαίσθητον ψυχὴν τοῦ Παύλου! Ἄλλὰ συγχρόνως καὶ δύσθυμος διάθεσις καὶ τοῦτ' αὐτὸ πικρία περιέσφιγγεν αὐτόν, ἐπειδὴ ὁ εὐσεβὴς Ἀπόστολος ἔβλεπε «κατείδωλον τὴν πόλιν»! Ἐκ τούτου καὶ «παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ»!

4. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι; Κατὰ τὴν ἀφιξίν τοῦ Παύλου εἰς Ἀθήνας οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀθηναίων ἦσαν ἄνθρωποι μὲ ἰδέας συγκεχυμένας καὶ ἀρχὰς ἀσταθεῖς. Ἀμφιβολία καὶ διστακτικότης ἐκυριάρχουν εἰς τὴν σκέψιν τῶν πεπαιδευμένων. Τὰ ἄλλοτε αἰσιόδοξα φιλοσοφικὰ ρεύματα κατήνησαν τώρα μοιρολατρικὰ κηρύγματα ἀναποφεύκτου διὰ πάντας εἰμαρμένης! Ὁ Πλάτων ἔπαυσε νὰ συγκινῆ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης νὰ καθοδηγῆ. Μεγαλυτέραν ἐπίδρασιν ἤσκουν οἱ Στωϊκοὶ καὶ οἱ Ἐπικουροὶ, μὲ ὅλας τὰς συγκεχυμένας καὶ ἀντιφατικὰς δοξασίας των! Ὁ Παῦλος καλεῖται νὰ δώσῃ τὴν μάχην μετὰ ἀνθρώπων τῶν πλέον περιέργων ἀντιλήψεων! Οἱ Ἀθηναῖοι ἐθεώρουν ἑαυτοὺς «σοφοὺς», ἐνῶ κατ' οὐσίαν ἦσαν «δοκησίσοφοι», ἦτοι ὑπερφιάλοι καὶ μωροί! Ὡμίλουν περὶ πάντων, περὶ Θεοῦ καὶ Θεῶν, περὶ κόσμου καὶ κόσμων, περὶ ἀνθρώπου καὶ δαιμόνων! Καὶ ὅμως ἤρνοῦντο ἐν ταῦτῳ τὰ πάντα, πλὴν τῆς εἰμαρμένης, ἥτις καθίστα τούτους ἀγνωστικιστὰς καὶ μοιρολάτρας! Ἴδου τὸ ἀνθρώπινον στοιχεῖον, πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ θεῖος Παῦλος ν' ἀποκαλύψῃ ἐκαλεῖτο τὴν χριστιανικὴν Ἀλήθειαν, μὲ πᾶσαν δυνατὴν συντομίαν καὶ τὴν πλέον περιεκτικὴν σαφήνειαν. Καὶ πράγματι, ἡ Ὁμιλία τοῦ Παύλου ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπῆρξε τὸ θαυμασιώτερον, τὸ ἐκλεκτότερον καὶ τὸ ἀριστοτεχνικώτερον «Μνημεῖον Λόγου», ἀνυπερβλήτου λογοτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς χάριτος, μεγαλειώδους πλοκῆς καὶ συνθέσεως, ἀπερίττου καὶ βαθυστοχάστου ἀπλότητος, προσηρμοσμένου ἀριστοτεχνικώτατα εἰς τὸ περιβάλλον, τοὺς ἀκροατάς, τὸν χῶρον καὶ τὸν χρόνον! Ἐν τούτοις διὰ τῶν ἀναπτυσσομένων διδασκῶν καταλύεται καὶ ὁ χῶρος καὶ ὁ χρόνος καὶ αὐτὸ τὸ ὀρισμένον ἀκροατήριον καὶ ἀποβαίνει «Μνημεῖον Λό-

γου» αἰωνίου ἀξίας, συγκινοῦν καὶ οἰκοδομοῦν καὶ σοφίζον πᾶσαν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, πέραν παντὸς περιορισμοῦ χωροχρονικοῦ!

5. Ἴδου δὲ πῶς αἱ Πράξεις παραδίδουσι τὴν ἀρχὴν τῆς Ὁμιλίας τοῦ Παύλου: «Σταθεῖς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ!» Ἄρα γε τὸ «δεισιδαιμονεστέρους» χρησιμοποιεῖ, τρόπον τινά, ὡς λογοπαίγνιον; Δὲν εἶναι ἀπίθανον. Ἡ διπλῆ σημασία τῆς λέξεως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπιτρέπει νὰ ὑπονοήσωμεν τοιοῦτόν τι. Διότι, ἐνῶ παλαιότερον, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὸν «θεοφοβούμενον», τὸν εὐσεβῆ, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Παύλου ἡδύνατο ἐπίσης νὰ σημαίνῃ ὅτι περίπου καὶ σήμερον, ἦτοι τὸν «προληπτικόν», τὸν πιστεύοντα εἰς τὰς διοσημείας καὶ τὰς ἐπεμβάσεις ἀοράτων πνευματικῶν δυνάμεων. Ἄλλ' ὁ Παῦλος, ὀρθότερον εἶναι νὰ ἐρμηνεύσωμεν ὅτι ἐχρησιμοποίησε τὴν λέξιν ὑπὸ τὴν καλὴν τῆς ἐννοίαν, ἐφ' ὅσον δι' αὐτῆς ἤθελε νὰ κερδήσῃ μὲ τὸ μέρος τοῦ τοῦς ἀκροατάς του. Καὶ συνεχίζει: «Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμόν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο: ΑΓΝΩΣΤΩ ΘΕῶ!» Ὁ οὖν ἀγνωστὸν εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν»!

6. Δὲν κηρύττει ἀμέσως τὸν Θεόν του ὁ Παῦλος εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Ἀναγγέλλει εἰς αὐτοὺς ὅτι προτίθεται νὰ δώσῃ λύσιν τοῦ προβλήματος τοῦ «Ἀγνώστου Θεοῦ», τὸν ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάτρευον, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζουν! Μὲ κατηγορεῖτε, τοὺς λέγει, ὅτι εἶμαι «καταγγελεὺς ξένων δαιμονίων». Τὸναντίον! Δὲν προτίθεται νὰ γνωρίσω εἰς σᾶς κανένα ξένον Θεὸν ἢ Θεοὺς ξένους καὶ ἀγνώστους, ὅπως ἐνομίσατε. Ἄλλὰ τοῦτο μόνον ἐπιθυμῶ ν' ἀνακοινώσω εἰς σᾶς. Ὅτι «διερχόμενος καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμόν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο ΑΓΝΩΣΤΩ ΘΕῶ!» Φαίνεται λοιπὸν ὅτι σέβασθε καὶ λατρεύετε καὶ κάποιον Θεὸν «Ἀγνώστον», περὶ τοῦ ὁποῖου δὲν δύνασθε νὰ εἴπητε πολλά, ὡς περὶ τῶν ἄλλων

ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΝΟΝΑΣ*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ἡ Κατήχησις.

Τοῦ θείου Βαπτίσματος προηγείται ἡ ἱερά Κατήχησις. Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας δι' αὐτῆς ὁ μέλλων νὰ εἰσέλθῃ διὰ τοῦ Βαπτίσματος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν προσωποῦτο τὰ θεμελιώδη δόγματα καὶ τὰς βασικὰς ἀληθείας τῆς πίστεως. Οἱ ὑπὸ κατήχησιν τελοῦντες καὶ μήπω βαπτισθέντες ἀπετέλουν ἰδίαν τάξιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ, τὴν τῶν κατηχουμένων, περὶ ὧν εἰδικὴν μνείαν ποιοῦνται οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, διαγράφοντες τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν. Ἄφ' ἧς ὁμοῦς (ὀριστικῶς κατὰ τὸν ε' αἰῶνα) ἐπεκράτησεν ὁ νηπιοβαπτισμός, αἱ περὶ τῶν κατηχουμένων κανονικαὶ διατάξεις ἔπαυσαν ἐν πολλοῖς νὰ ἔχωσι πρακτικὴν σημασίαν.

Ὁ Β' κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὀρίζει ὅτι πρὸ τοῦ Βαπτίσματος δεόν νὰ προηγήται χρόνος τις διὰ τὴν κατήχησιν τοῦ πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένου. Ἡ διάταξις ὀρμάται ἐκ τοῦ παρατηρηθέντος τότε φαινομένου τοῦ περιορισμοῦ τοῦ χρόνου κατηχήσεως λόγῳ βλάβης ἢ ἀνάγκης,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 190 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

Θεῶν σας. Αὐτὸ λοιπὸν ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον σεῖς λατρεύετε, καίτοι τὸ ἀγνοεῖτε, «τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν»! Αὐτὸς λοιπὸν ὁ «Ἄγνωστος» διὰ σᾶς Θεός, ὁ ἀπόκρυφος καὶ μυστηριώδης, αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ ἀληθινὸς Θεός, τὸν ὁποῖον καὶ ἐγὼ κηρύττω εἰς σᾶς! Ὁ «μυστηριώδης» Αὐτὸς Θεὸς δὲν ἔπρεπε βεβαίως νὰ εἶναι τελείως ἄγνωστος εἰς σᾶς. Διότι ἔδειξε σαφῆ δείγματα τῆς ὑπάρξεώς Του διὰ τῶν δημιουργημάτων Του. «Ὁ Θεός, ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, Ὁὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων Κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις Ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τις, Αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα»! Κατανοήσατε λοιπὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι εἷς καὶ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς ὑπάρχει, δημιουργὸς τοῦ κόσμου, Κύριος καὶ ἐξουσιαστής τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἀπείρως ἀνώ-

ἐπὶ ζημίᾳ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ κατηχουμένου. Διὸ καὶ διαγορεύει ὅτι δεόν ὅπως ὁ καθωρισμένος χρόνος τῆς κατηχήσεως μὴ περιορίζεται, ἵνα μὴ ὁ κατηχούμενος στερῆται τῆς δυνατότητος νὰ ἀποκτήσῃ πλήρη γνώσιν τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως. Ὁ Ζωναρᾶς ἐρμηνεύων τὸν κανὼνα τοῦτον ἐπάγειται: «...Διὸ καὶ οἱ πατέρες οὗτοι ὀρίζουσι μῆτε τὸν τῇ πίστει προσερχόμενον αὐτίκα βαπτίζεσθαι εἰ μὴ ἀρκούντως κατηχηθεῖν, μῆτε βαπτισθέντα εὐθὺς εἰς κλῆρον κατατάσσεσθαι μήπω δόντα δοκιμίον ἑαυτοῦ, ὅπως τε περὶ τὴν πίστιν ἔχει καὶ ὅπως περὶ τὸν βίον»²⁹. Σχετικῶς δὲ καὶ ὁ Βαλσαμῶν παρατηρεῖ «...ὁ δὲ παρὼν κανὼν προστίθησι ... μὴδὲ ἄπιστόν τινα βαπτίζεσθαι πρὸ τοῦ ἰκανῶς κατηχηθῆναι διὰ τὸ δεῖσθαι ταῦτα χρόνου εἰς δοκιμασίαν»³⁰.

Ὁμοίως καὶ ὁ ΟΗ' τῆς ἐν Τρούλλῳ ἐντέλλεται «ὅτι δεῖ τοὺς φωτιζομένους τὴν πίστιν ἐκμανθάνειν καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος ἀπαγγέλλειν τῷ Ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς πρεσβυτέροις»³¹. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀπέδιδε μεγίστην σημασίαν εἰς τὴν τάξιν τῶν κατη-

29 Ράλλη-Ποτλῆ Σύνταγμα... τ. Β' σ. 117.

30. Ἐνθ' ἀνωτ. τ. Β' σ. 119.

31. Ἐνθ' ἀνωτ. τ. Β' σ. 486.

τερος τῶν φανταστικῶν Ὀλυμπίων Θεῶν σας καὶ ὁ Ὅποιος δὲν κατοικεῖ εἰς χειροποιήτους Ναοὺς, οὔτε ἔχει ἀνάγκην τῆς ἀνθρωπίνης θεραπείας καὶ λατρείας, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχομεν ἀνάγκην τῶν δωρεῶν Του, διότι Αὐτὸς χαρίζει εἰς ἡμᾶς «ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα». Σεῖς λέγετε ὅτι οἱ Θεοὶ κατοικοῦν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ ἐγκόσμια καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ Θεὸς χαίρεται τὰ ἔργα τῶν χειρῶν Του καὶ τίποτε δὲν περιφρονεῖ ἀπὸ ὅσα ἐδημιούργησεν. Ἐχει τὸ σχέδιόν Του δι' ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι «Αὐτὸς ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς»!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

χομένων και εἰς τὸ ἔργον τῆς κατηχήσεως αὐτῶν, διὸ και ὥρισεν εἰδικήν, τακτὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, καθ' ἣν ὄφειλον οὗτοι, ἐμφανιζόμενοι ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τῶν ἐντεταλμένων πρεσβυτέρων, νὰ ὑποστῶσιν ἐξέτασιν πρὸς διακρίβωσιν τῆς ἀφομοιώσεως ὑπ' αὐτῶν τῶν εἰς αὐτοὺς διδασθέντων μαθημάτων. Ὁ Ζωναράς ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ κανόνος τούτου, δικαιολογῶν τὴν λήψιν τοῦ μέτρου τούτου, ἰσχυρίζεται ὅτι δι' αὐτοῦ ἐξησφαλίζετο ἵνα μὴ τις ἀμύητος εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν ἀμπελῶνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀστήρικτος ὢν παρασυρθῇ ἐκ νέου ἔξω αὐτοῦ. «Οὗτος ὁ κανὼν... κελεύει τοὺς φωτισμένους, ἦγον τοὺς πρὸς τὸ φῶτισμα ἐτοιμαζομένους καὶ κατηχομένους τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐκμανθάνειν καὶ τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἐκάστης ἐβδομάδος ἀπαγγέλλειν ἃ διὰ τῆς ἐβδομάδος ἔμαθον... τοῦτο δὲ γίνεσθαι ἵνα μὴ ἀμύητος τοῦ καθ' ἡμᾶς μυστηρίου ὢν τις βαπτισθῇ καὶ ἀστήρικτος ὢν ὑπὸ αἰρετικῶν ὑποσυρθῇ καὶ ὑποκλαπῇ»³². Ἡ διάταξις τοῦ κανόνος ἀποδεικνύει τὴν σχολαστικότητα μεθ' ἧς ἡ Ἐκκλησία ἤσκει τὸ ἔργον τῆς Κατηχήσεως, καὶ τὴν σημασίαν, ἣν ἀπέδιδεν εἰς τοῦτο, ὡς και τὴν δυσπιστίαν μεθ' ἧς ἀντιμετώπιζε τοὺς κατηχομένους μὴ ἄρκουμένη εἰς ὁμολογίαν καὶ διαβεβαίωσιν αὐτῶν τῶν ἰδίων ὅτι ἐξέμαθον ἄπερ ἐδιδάχθησαν, ἀλλ' ἐπιθυμοῦσα ἢ ἰδίᾳ νὰ μορφώσῃ περὶ τούτου ἀντικειμενικὴν γνώμην, ὑποβάλλουσα ὑπὸ δοκιμασίαν τοὺς μαθητευομένους. Τὴν ἐξήγησιν ταύτην δίδει καὶ ὁ Βαλασαμῶν, ὑποστηρίζων «...ὁ δὲ παρῶν κανὼν προστίθησι μὴ ἀρκεῖσθαι ἡμᾶς ταῖς καταθέσεισι τῶν φωτισομένων, διαβεβαιουμένων ἀναδιδάχθησθαι τὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀλλὰ μανθάνειν μὲν αὐτοὺς τὰ ἱερὰ λόγια δι' ὅλων τῶν πρώτων τεσσάρων ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος, κατὰ δὲ τὴν πέμπτῃ ἀπαγγέλλειν αὐτὰ τῷ Ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς ἐπιτραπησομένοις παρὰ τούτου, ἢ ἦγον τοῖς κατηχηταῖς». Καὶ προσθέτει: «τοῦτο δὲ οὐχὶ ἅπαξ... ἀλλὰ σχεδὸν δι' ὅλης τῆς ζωῆς αὐτῶν»³³. Ἡ τελευταία αὕτη διαπίστωσις τοῦ Βαλασαμῶνος ὀδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι μακρὸς ὀπωσδήποτε ἦτο ὁ χρόνος τῆς Κατηχήσεως, ἐξικκνούμενος ἐνίοτε μέχρι τέλους τῆς ζωῆς τοῦ κατηχομένου. Διότι φαίνεται πως ἀπίθανον νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ κατὰ Πέμπτῃν ἐξέτασις ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τοὺς ἤδη βεβαπτισμένους. Ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ταύτης συνηγορεῖ τὸ τε πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς διατάξεως. Σύντρεϊς δὲ οἱ ἐρμηνευταὶ τοῦ κανόνος, ἦτοι ὁ Ζωναράς καὶ ὁ Βαλασαμῶν καὶ ὁ Ἀριστηνὸς ἔχουσι τὴν αὐτὴν γνώμην, ὅτι δηλ. «δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ φωτίσματι τὴν πίστιν ἐκμανθάνειν καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἐβδομάδος... ἀπαγγέλλειν τῷ Ἐπισκόπῳ». Μόνος ἐκ τῶν τριῶν ὁ Ἀριστηνὸς παρενείρει νέον στοιχεῖον, ἰσχυριζόμενος ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι οὐχὶ κατὰ πᾶσαν Πέμπτῃν τῶν πρὸ τοῦ βαπτίσματος ἐβδομάδων, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν Πέμπτῃν τῆς ἐβδομάδος «καθ' ἣν μέλλει φωτισθῆναι» ὑπε-

χρεοῦτο ὁ κατηχούμενος νὰ ὑποστῇ τὴν ἐξέτασιν³⁴. Ἡ γνώμη αὕτη μᾶλλον εἶναι πεπλανημένη, τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον πλείστοι ὅσοι Κανόνες συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς δόξης ὅτι ἡ Ἐκκλησία στενῶς παρεκολούθει τοὺς κατηχομένους καὶ ἐνδελεχῶς προσεπάθει ὅπως οὗτοι καταστῶσι κάτοχοι τῆς διδασκομένης εἰς αὐτοὺς ὕλης, πρὶν ἢ θεωρηθῶσιν ἱκανοὶ καὶ ἄξιοι διὰ νὰ βαπτισθῶσι. Τοῦ αὐτοῦ φέρ' εἰπεῖν πνεύματος εἶναι καὶ ὁ ΜΣΤ' Κανὼν τῆς ἐν Λαοδικεῖᾳ Συνόδου, καθὼς και ὁ ΜΖ' τῆς αὐτῆς πραγματευόμενος εἰδικότερον τὴν περίπτωσιν ἐκείνων, οἵτινες ἔνεκα νόσου ἢ ἄλλης τινος αἰτίας ἐπειγόντως καὶ ἄνευ ὀλοκληρώσεως τῆς κατηχήσεως αὐτῶν ἐβαπτίσθησαν. Περὶ τούτων ὁ Κανὼν προβλέπει ἵνα μετὰ τὴν βεβιασμένην βάπτισιν αὐτῶν ἐξακολουθήσωσι τὴν διακοπεῖσαν κατήχησιν καὶ ἐκμάθωσι καλῶς, ἔστω καὶ ἐπιγενομένως, ἄπερ ἔδει νὰ μάθωσιν ὡς κατηχομένοι. «Ὅτι δεῖ τοὺς ἐν νόσῳ παραλαμβάνοντας τὸ φῶτισμα καὶ εἶτα ἀναστάντας, ἐκμανθάνειν τὴν πίστιν καὶ γινώσκειν ὅτι θεῖας δωρεᾶς κατηξιώθησαν»³⁵. Ὁ δὲ Ζωναράς ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ Κανόνος τούτου παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς: «Εἰ δέ τις νοσῶν καὶ περὶ τὴν ζωὴν κινδυνεύων βαπτισθῇ πρὸ τοῦ μαθεῖν τὴν πίστιν καὶ ἀπαγγεῖλαι, ὡς εἴρηται, εἶτα τῆς νόσου ἀπαλλαγῇ καὶ οὕτως ἐκμανθάνει αὐτὸν δεῖ τὸ μυστήριον καὶ εἰδέναι ὅτι θεῖας δωρεᾶς κατηξιώθη, ἦγον τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ ἀληθοῦς καὶ κυρίου Θεοῦ καὶ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, ἧς διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἔτυχεν. Οὐ γὰρ διὰ σπουδῆς οἰκειᾶς τῶν πταισμάτων λυτροῦμεθα βαπτίζομενοι, ἀλλὰ δωρεᾶ καὶ χάριτι Θεοῦ»³⁶.

Ἐν τῷ Νομοκάνονι τοῦ Φωτίου³⁷ ἀναφέρεται ἡ διάταξις ἰ' τοῦ ἰα' τίτλου τοῦ α' βιβλίου τοῦ κώδικος, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνας δέον νὰ βαπτίζονται αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα τῶν «χωρὶς ἀναβολῆς μικρὰ ὄντα, τὰ δὲ τέλεια προδιδάσκεσθαι κατὰ τοὺς κανόνους τὰς γραφάς. Ἡ δὲ γ' τοῦ γ' τίτλου τῶν Νεαρῶν ἐπὶ διετίαν θέλει τοὺς τελείους Σαμαρείτας κατηχεῖσθαι»³⁸. Εἶναι προφανές ὅτι ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ μέχρι τῆς ὀριστικῆς αὐτοῦ ἐπικρατήσεως, ἐμεσολάβησε χρονικὸ διάστημα, καθ' ὃ ὑπῆρχον καὶ τινες ἐνήλικες μὴ εἰσέτι βεβαπτισμένοι. Εἰς τούτους πλέον περιορίζει τὴν πρὸ τοῦ βαπτίσματος Κατήχησιν ἢ διάταξις τῶν Νεαρῶν. Τὰ αὐτὰ που διαλαμβάνει καὶ ἡ διάταξις ἰ' τοῦ τίτλου η' τοῦ α' βιβλίου τοῦ κώδικος. Εἶναι ὁμως ἀπορίας ἄξιον ὅτι ὁ ἱερὸς Φῶτιος ἀναφερόμενος εἰς τὴν διάταξιν καθ' ἣν «τοὺς τελείους πρότερον τὰς γραφάς κατὰ τὰς ἁγίας γραφάς διδασκομένους» ἐπάγεται ἐν συνεχείᾳ ὅτι «ἰστέον ὅτι οὐχ ἐδρίσκομεν κανόνα τινα τοιοῦτο

32. Ἐνθ' ἄνωτ. τ. Β' σ. 486.

33. Ἐνθ' ἄνωτ. τ. Β' σ. 486.

34. Ἐνθ' ἄνωτ. τ. Β' σ. 486.

35. Ἐνθ' ἄνωτ. τ. Γ' σ. 214.

36. Ἐνθ' ἄνωτ. τ. Γ' σ. 214.

37. Τίτλος Δ' κεφ. ζ'.

38. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα... τ. Α' σ. 122.

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΝ ΚΑΒΑΛΑΣ

ΑΝΥΠΟΣΤΑΤΟΙ ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ*

Παραθέτομεν κατωτέρω τὸ κείμενον τῆς τε προδικαστικῆς καὶ τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου.

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΝ ΚΑΒΑΛΑΣ

Συγκροτηθὲν ἐκ τῶν Δικαστῶν Παναγιώτου Κωστάκου, Προέδρου Πρωτοδικῶν, Μιχαὴλ Μαρκοπούλου καὶ Ἀδάμ Κυριλλίδη, Εἰσηγητοῦ, Πρωτοδικῶν καὶ ἐκ τῆς Γραμματέως Ἄννης Κυριατζῆ.

Συνεδριάσαν δημοσίᾳ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ του τὴν 23ην Ὀκτωβρίου 1975, ἵνα δικάσῃ ὑπόθεσιν τῶν:

Ἐνάγοντος Δ.Π. τοῦ Α. κατοίκου Καβάλας, παραστάντος διὰ τοῦ πληρεξουσίου του δικηγόρου Ἀστερίου Ζήκου. — Καὶ

Ἐναγομένης Μ. θυγατρὸς Β.Κ., φερομένης ὡς δῆθεν συζύγου Δ.Π., κατοίκου Καβάλας, παραστάσης διὰ τοῦ πληρεξουσίου της δικηγόρου Χρήστου Φουρμιάδη.

Ὁ ἄνω ἐνάγων ἀπηύθυνεν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τούτου τὴν ἀπὸ 14ης Ὀκτωβρίου 1975, ἀγωγὴν του, καταχωρισθεῖσαν ἐν τῷ οἰκείῳ βιβλίῳ ὑπ' αὐτῆς ἀριθμ. 200/1975, δι' ἧς διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ ἐκτιθεμένους λόγους ἠτήσατο: Νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀγωγή του. Νὰ ἀναγνωρισθῇ διὰ τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως καὶ διὰ τοὺς ἐν τῷ ἱστορικῷ τῆς ἀγωγῆς ἀναφερομένους λόγους, ἢ μὴ ὑπαρξίς τοῦ ἐν Καβάλα, κατὰ τὴν 9ην Φεβρουαρίου 1964 τελεσθέντος, κατὰ τὰ ὑπὸ τῆς Ὁρησκείας τῶν Χριστιανῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά κεκανονισμένα, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀντιδίκου καὶ περὶ οὗ ἢ ὑπ' ἀριθμ. 70 ἀπὸ 12ης Φεβρουαρίου 1964 ληξιαρχική

πράξις τοῦ Ληξιάρχου Καβάλας, γάμου καὶ νὰ καταδικασθῇ ἡ ἐναγομένη εἰς τὴν δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐπὶ τῆς ἐν λόγω ἀγωγῆς, ὠρίσθη, διὰ τῆς ἀπὸ 20ης Ὀκτωβρίου 1975 πράξεως τῆς Γραμματέως τοῦ Δικαστηρίου τούτου δικάσιμος ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσίας ἀναφερομένη νόμιμος τοιαύτη.

Προκειμένης Συζητήσεως

Ἀκοῦσαν τῶν πληρεξουσίων δικηγόρων τῶν διαδίκων, ἀναφερθέντων εἰς τὰς κατατεθείσας ἐγγράφους προτάσεις των.

Ἴδὸν τὴν δικογραφίαν

Σκεφθέντα τὰ τὸν Νόμον

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἰσχύον δίκαιον ὁ γάμος εἶναι ἀνυπόστατος, ἐὰν δὲν ἐτελέσθη δι' ἱεροτελεστίας ἢ ἐὰν ὑφίσταται ὠρισμένον ἐλάττωμα περὶ τὴν ἱεροτελεσίαν (ἄρθρ. 1367, 1371 Α.Κ.). Τοιοῦτος γάμος οὐδὲν ἔννομον ἀποτελεσμα συνεπάγεται, ἀγνοεῖται ὑπὸ τοῦ δικαίου καὶ δὲν χρήζει ἀκυρώσεως διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως. Ἐν τούτοις πᾶς ἔχων ἔννομον συμφέρον δικαιούται, δι' ἀναγνωριστικῆς ἀγωγῆς, νὰ ζητήσῃ τὴν δικαστικὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀνυπαρξίας τούτου (Γ. Μπαλῆ, Οἰκ. Α. παρ. 27, Γ. Μητσοπούλου. Ἡ ἀναγνωριστικὴ ἀγωγή σελ. 106, Ἑλλης Κρίστη-Νικολετοπούλου. Ἀνυπόστατος γάμος καὶ τέκνα γεννώμενα ἐξ αὐτοῦ, ΝοΒ 21-708, Α.Π. 141/1961 ΝοΒ 1961-897, Ἐφ. Θ. 537/1967, Ἀρμ. 1969-903), τῆς τοιαύτης ἀγωγῆς ἐκδικαζομένης κατὰ τὴν εἰδικὴν διαδικασίαν τῶν ἄρθρων 593 ἕως 612 Κ. Πολ. Δικον., συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 592 παρ. 1. ἐδ. γ' ἰδίου Κώδικος (Λ. Σινανιώτου Εἰδ. Διαδικασίαι, 1972,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 191 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

διδάσκοντα)³⁹. Ἄλλ' εἶναι ἀνεξήγητον πᾶς ὁ ἱερός Φῶτιος παρίσταται ἀγνοῶν ἔστω καὶ ἓνα κανόνα ἀναφερόμενον εἰς τὴν πρό τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος Κατήχησιν. Προφανῶς ὅμως ἡ φράσις «οὐχ εὐρίσκομεν κανόνα τῶν τοιοῦτο διδάσκοντα» ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν προηγηθεῖσαν φράσιν, ὅποτε ἡ ἀληθὴς αὐτῆς ἔννοια εἶναι ὅτι δὲν ὑφίσταται κανὼν ποιούμενος τὴν διάκρισιν μεταξὺ μικρῶν καὶ τελείων, καὶ παρακελεύοντα τοὺς μὲν μικροὺς ἀμέσως βαπτίζεσθαι, τοὺς δὲ τελείους μετὰ κατήχησιν. Μόνον ἡ ἐκδοχὴ αὕτη συμβιβάζει τὴν πολυμάθειαν

τοῦ ἱεροῦ πατρὸς πρὸς τὴν διαληφθεῖσαν ἄποψιν αὐτοῦ.

Εἰδικὴν μνειάν ποιεῖται ἡ διάταξις γ' τοῦ τίτλου γ' τῶν Νεαρῶν περὶ τῶν Σαμαρειτῶν. Αὕτη «θεσπίζει μὴ προχεῖρας τοὺς Σαμαρείτας ἐπὶ τὸ ἅγιον εἰσδέχεσθαι βάπτισμα, ἀλλὰ τοὺς μὲν χρηστῆς διδασκαλίας αἰσθανομένους, ἐπὶ διετίαν κατηχεῖσθαι καὶ οὕτω βαπτίζεσθαι, τοὺς δὲ νέους πάνυ καὶ διδασκαλίας οὐ συνιέντας, καὶ χωρὶς τῆς παρατηρήσεως ταύτης ἀξιοῦσθαι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος»⁴⁰.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΛΟΓΟΣ

39. Ἐνθ' ἀνωτ. τ. Α' σ. 122.

40. Ἐνθ' ἀνωτ. τ. Α' σ. 122.

σελ. 15). Έν προκειμένω διά τής άγωγής εκτίθεται, ότι οι διάδικοι, όντως χιλιασταί ή μάρτυρες του Ίεχωβά, ήλθον εις κοινωνίαν γάμου, κατά τους κανόνες τής ειρημένης θρησκείας, τήν 9-2-1964 και ότι ο γάμος ούτος είναι άνυπόστατος. Διώκεται, επί τή άμφισβητήσει τής έναγομένης, ή αναγνώρισης τής άνυπαρξίας τούτου. Η τοιαύτη άγωγή, άσκηθεΐσα υπό του έναγοντος-συζύγου, έχοντας πρόδηλον έννομον συμφέρον, άρμοδίως εισάγεται, κατά τά προεκτεθέντα, ένώπιον του Δικαστηρίου τούτου, κατά τήν ειδικήν διαδικασίαν των γαμικών διαφορών. Ρητέον ότι επί των δικών περι ύπάρξεως ή μη ύπάρξεως ή άκυρώσεως γάμου μόνον διά κυρίας ή παρεπιμπτούσης άγωγής (άναγωγής-κυρίας παρεμβάσεως ή παρεπιμπτούσης τριτανακοπής) έπιδιώκεται ή τομή τής σχετικής διαφοράς, ουχι δε δι' ένστάσεως (Κ. Πολ. Δικον. 609), καταργηθέντος του άρθρου 1377 Α.Κ. διά του άρθρου 53 Εΐσ. Ν. Κ. Πολ. Δικον. (Γαζής έν ΝοΒ 17-11, Βερνάρδος Πολ. Δικον. 1972, σελ. 375 και 377 έν άρχή). Έξ έτέρου εάν ή διάγνωσις τής διαφοράς έξαρτάται έν όλω ή έν μέρει εκ τής ύπάρξεως ή μη ύπάρξεως ή εκ τής άκυρώσεως γάμου, τó Δικαστήριο αναβάλλει τήν συζήτησιν μέχρι εκδόσεως άμετακλήτου άποφάσεως επί τής άγωγής περι ύπάρξεως ή μη ύπάρξεως ή άκυρώσεως του γάμου, εάν δε δέν έχη εισέτι άσκηθ ή άγωγή, τάσει προθεσίαν προς τούτο (άρθρ. 610 Κ. Πολ. Δικον.), μη δυνάμενον να έρευνηση παρεπιμπτόντως τήν ύπαρξιν ή μη ή τήν άκυρότητα του γάμου. Τούτοις άκολουθως, ουδέν δεδικασμένον δημιουργείται εκ τής ύπ' αριθμ. 130/1975 άποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, καταστάσης άμετακλήτου, άπορριψάσης προτέραν άγωγήν του έναγοντος επί διαζεύξει και άποφανθείσης παρεπιμπτόντως περι του άνυποστάτου του ειρημένου γάμου, άφού ή αναγνώρισις τής ύπάρξεως ή μη του γάμου ήδύνατο να έρευνηθ ή μόνον διά κυρίας ή παρεπιμπτούσης άγωγής και ουχι παρεπιμπτόντως.

Έπειδή, διά των διατάξεων των άρθρων 3, 13 του έν ισχύϊ Συντάγματος αναγνωρίζεται ή έλευθερία τής θρησκευτικής συνειδήσεως και ή άκόλυτος και έλευθέρα άσκησις τής λατρείας παρά των όπαδών των διαφόρων θρησκειών, υπό τήν προϋπόθεσιν ότι ή θρησκεία τυγχάνει «γνωστή». Κατά τήν έννοιαν των άνωτέρω συνταγματικών διατάξεων «γνωστή θρησκεία» είναι εκείνη τής όποιας τά δόγματα, ή λατρεία και τά διδάγματα αυτής άσκοϋνται φανερά και εκτίθενται δημοσία και δέν χρησιμοποιεί διά τήν επικράτησιν της μέσα άνελεύθερα και δη άντίθετα προς τó έλεύθερον πνεϋμα τής ανεξίθρησκείας, ως είναι ó προσηλυτισμός (Ν. Ν. Σαριπόλου, σύστ. Συντ. Δ. τ. γ' σελ. 346-347. Π. Παναγιωτάκου, Γενικαι παρατηρήσεις επί τής θέσεως τής θρησκείας και Έκκλησίας έν Έλλάδι, Έρχ. Έκκλ. Καν. Δικ. τ. Ζ' παρ. 10 σελ. 19 έπ., Θ. Τσάτσου, Μελέται συντ. Δικ. 1958, σελ. 119, Σ. Έπ. 1661/1947, 756/1952 Έρχ. Έκκλ. Καν. Δικ. τ. Γ', σελ. 68, τ. Ζ', σελ. 159. Βαβούσκου γνωμ. ΕΕΝ 34-818 παρ. Δ 8). Έξ έτέρου, κατ' άρθρον 1371 Α. Κ. «επί γάμου μεταξύ έτεροδόξων ή

μεταξύ έτεροθρήσκων, ή ιεροτελεστία γίνεται ως άπαιτεί τó δόγμα ή τó θρήσκευμα ένατέρου των εις γάμον συνερχομένων, έφ' όσον τούτο είναι ανεγνωρισμένον έν τή ήμεδαπή». Έκ τής διατάξεως ταύτης συνάγεται σαφώς, ότι ó γάμος μεταξύ έτεροδόξων (Έλλήνων) του αυτού ή διαφόρου θρησκευματος επιτρέπεται και ότι όσον άφορά εις τόν τύπον των τοιούτων γάμων ή ιεροτελεστία αυτών θα γίνη ως άπαιτεί τó δόγμα ή τó θρήσκευμα ένατέρου των εις γάμον συνερχομένων, έφ' όσον τούτο είναι ανεγνωρισμένον έν τή ήμεδαπή, εις ήν δε περιπτώσιν τó δόγμα ή τó θρήσκευμα δέν είναι ανεγνωρισμένον έν τή ήμεδαπή, ó γάμος είναι άνυπόστατος (Γ. Μπαλ ή Οίκ. Δ. παρ. 25). Κατά τήν κρατούσαν έν τή θεωρία και νομολογία γνώμην, ήν και τó Δικαστήριο τούτο άποδέχεται, τó δόγμα των Μαρτύρων του Ίεχωβά ή Χιλιαστών ή Σπουδαστών τής Γραφής δέν άποτελεί «γνωστήν θρησκείαν» κατά τήν άνωτέρω καθορισθείσαν συνταγματικήν έννοιαν του όρου, διότι α) ή διδασκαλία των δογμάτων του Χιλιασμου δέν είναι φανερά και ή λατρεία αυτου δέν άσκειται έμφανώς και δημοσίως. Η λατρεία αυτου είναι μυστική, ουδεις ευκτήριος οικος ή έτερος δημόσιος τόπος λατρείας αυτου ύφίσταται, ουτε είναι γνωστόν τó τυπικόν τής λατρείας του, β) ó χιλιασμός δέν έχει έγγκαταστήσει έπισήμως έκκλησιαστικές άρχάς ουδέ είναι γνωστή ή διοίκησις, λειτουργία και έσωτερική όργάνωσις αυτων, ουτε είναι φανερά ή άσκησις των ιερατικών αυτων καθηκόντων. Η φανερά δε άσκησις των ιερατικών καθηκόντων των θρησκευτικών λειτουργών των διαφόρων θρησκειών ή αίρέσεων, έλλείπουσα, ως έξετέθη, εις τήν περιπτώσιν του Χιλιασμου, συνδέεται άμα με σπουδαίας πράξεις του έννομου βίου, έν αις και ó γάμος, δι' όν ή πολιτεία διά λόγους προφανεις ενδιαφέρεται, προβαίνουσα εις περαιτέρω ρυθμίσεις των εκ τούτου σχέσεων, μόνον όταν ουτος ύφίσταται και είναι έγκυρος εις τά όμματα αυτης ταύτης τής πολιτείας, γ) Ο Χιλιασμός, προς έπιβολήν τής διδασκαλίας του, άσκει έντονον προσηλυτισμόν εις βάρος τής επικρατούσης θρησκείας, όστις άπαγορεύεται (ύπ' αριθμ. 919/1970 Γνωμ. Ολ. Νομ. Συμβ. Κρ. (πλευσ.) ΝοΒ 19.274, Γνωμ. Εΐσ. Α. Π. 20/1969 ΝοΒ 17.1163, Α.Π. 1049/47, ΕΕΝ ΙΕ 100, Δ.Π. 19/1956 ΝοΒ 4.736, Σ. Έπ. 2276/1953, Γνωμ. Εΐσ. Α.Π. 14/70 Νο Β 18.1270, Χριστοφιλοπούλου Έλλην. Έκκλ. Δικ. 1954 τ. Β'. σελ. 21, Τσάτσου ένθ' άνωτ. σελ. 95 και 110, Κ. Βαβούσκου ένθ' άνωτ. σελ. 818 παρ. Δ. 8, Καρανίκα Ποιν. Δικον. τ. Β', σελ. 234 έπ. CONTRA Γνωμ. Εΐσ. Α.Π. 1/1947 Θ. ΝΗ 70, 14/1959 ΝοΒ 7.1277, Γνωμ. ύπ' αριθμ. 679/60 (ΟΑ) Ν.Σ. Κρ., ύπ' αριθμ. 2106/75 άπόφ. Συμβ. Έπικρ. (ΟΑ), Τούση Οίκ. Δικ., 1964 3 παρ. 27 σημ. 1). Άλλά και έν ή περιπτώσει ήθελε θεωρηθ ή, ότι τó δόγμα του Χιλιασμου άποτελεί «γνωστήν θρησκείαν», γνώμην ήν δέν άποδέχεται τó Δικαστήριο τούτο, πάλιν ουτος «Χιλιασμός» δέν άποτελεί «δόγμα ανεγνωρισμένον» ως άπαιτεί τó άρθρον 1371 Α.Κ., ιδίαι διότι τó τυπικόν τελέσεως των γάμων κατά τó δόγμα τούτο δέν έχει αναγνωρισθ ή καν ως περιλαμβανον τήν

Η ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ*

Ἐναντιρρήτως ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία, παρ' ὅλα ὅσα δεινὰ ὑπέστη καὶ κρίσιμους περιστάσεις τὰς ὁποίας ἀντιμετώπισεν, ἴσταται ἀνέκαθεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων αὐτῆς, ἐννοοῦσα τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ σωτηριώδη αὐτῆς ἀποστολὴν καὶ ἐργαζομένη τὴν ἐν αὐτῇ ἐνοικοῦσαν καὶ σώζουσαν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τῶν «μυστηρίων τῶν πνευματικῶν», προσενεργοῦσα θετικὰς ὑπηρεσίας ἐν τῇ διαδόσει τοῦ Χριστιανικοῦ Εὐαγγελίου. Δὲν ὑπῆρξε καθόλου στεῖρα, ὡς ἄλλοτε ὑπὸ τινῶν ἑτεροδόξων ὑπεστηρίζετο. Ὅσοι τυχόν ἐγνώρισαν αὐτὴν ἐκ τοῦ συνεγγυς ἐθαύμασαν τὸν ἀνεξάντλητον ταύτης πνευματικὸν πλοῦτον, τὸ ἄφθαστον μεγαλεῖον τῆς λατρείας τῆς, τὴν ὑπέροχον ὑμνογραφίαν τῆς, τὴν ἐξαιρετον κατὰ πάντα θεολογικὴν γνῶσιν καὶ σοφίαν τῶν θεοφόρων Πατέρων αὐτῆς καὶ ὅσα ἄλλα. Ἀπηλλαγμένη

αὕτη πάσης ἐκκοσμικεύσεως, διετηρήθη ἀνὰ τοὺς αἰῶνας εἰς ὅσα αὕτη παρέλαβε παρὰ τῶν ἁγίων τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Ἀποστόλων καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν, διερμηνεύσασα τὴν οὐσίαν τῆς πίστεως διὰ τῶν θεοπισθητῶν ὅρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ διαφυλάξασα γνήσιον τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταύτης πολίτευμα διὰ τῶν ἐκδοθέντων παρ' αὐτῶν ἱερῶν Κανόνων.

Ἡ Ἐκκλησία μας, ἐργαζομένη τὴν σωτηρίαν ψυχῶν, ἀπέφυγεν ἐπιμελῶς τὴν εἰς βάρος ἄλλων προπαγάνδαν καὶ τὸν προσηλυτισμὸν, χάριν τοῦ ὁποίου ἄλλαι Ἐκκλησίαι δαπανῶσι ἀφειδῶς μεγάλα χρηματικὰ ποσά. Ἀποφεύγουσα αὕτη ἐπιμελῶς πᾶν εἶδος διαφημίσεως καὶ ἐπιβουλῆς, κινουμένη ὅτε μὲν ἐλευθέρως, ὅτε δὲ ἐν ὑποτελείᾳ διατελοῦσα εἰς ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα, ἀνέπτυξεν ἀξιόλογον ἱεραποστολικὴν ἐργασίαν καὶ δρᾶσιν ἀξιοθαύμαστον, διατηρήσασα ἀλώβητον τὴν ἱεράν παράδοσιν. Ὅτι δὲ κατὰ Θεὸν ἐπολιτεύθησαν οἱ τε ποιμένες καὶ πιστοὶ ταύτης ἐν τῇ

* Συνέχει ἐκ τῆς σελ. 194 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

ἀναγκαίαν κατὰ νόμον ἱεροτελεσίαν. Ὁ νομοθέτης, ἐν ἐπιγνώσει τῆς προστατευούσης τὴν ἀνεξιθρησκίαν συνταγματικῆς διατάξεως, (πανομοιοτύπως ἐπαναλαμβανομένης ὑπὸ τοῦ Συντάγματος 1911 καὶ ἐντεῦθεν) ἐχρησιμοποίησεν ἐν τῷ ἄρθρῳ 1371 Α.Κ. οὐχὶ τὸν ὅρον «γνωστόν», ἀλλ' «ἀνεγνωρισμένον δόγμα», ἀξιώσας προδήλως τὶ πλέον τοῦ γνωστοῦ, προκειμένου νὰ προέλθῃ εἰς ἐκτίμησιν τῶν τελοῦμένων ἱεροτελεσιῶν καὶ ἀπονεῖμη εἰς ταύτας ἔννομον κύρος καὶ νομικὰς συνεπειὰς (919/70, ΟΛ. Ν. Συμβ. Κρ. ἐνθ' ἄνωτ.). Ἐφ' ὅσον, ὅθεν, οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβᾶ ἀποτελοῦν θρησκίαν «μὴ γνωστήν», ἄλλωστε καὶ ἐφ' ὅσον τὸ «δόγμα» τούτων δὲν εἶναι «ἀνεγνωρισμένον» ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίᾳ τὸ τυπικὸν τελέσεως τῶν μεταξύ των γάμων δὲν ἔχει ἀναγνωρισθῆ ἐπίσημως ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἔπεται ὅτι οἱ κατὰ τὸ τυπικὸν τοῦ «δόγματος» τούτου τελοῦμενοι μεταξύ των γάμου εἶναι ἀνυπόστατοι (γνωμ. Εἰς. Α.Π. 14/70 ΝοΒ 18.1270, Γνωμ. 919/70 (ΟΛ) Ν. Σ. Κρ. ἐνθ' ἄνωτ.). Συνεπῶς ἡ ἐνδικὸς ἀγωγή, διώκουσα τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀνυπόστατου τοῦ κατὰ τὸ «δόγμα» τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ τελεσθέντος γάμου τῶν διαδίκων, εἶναι νόμιμος καὶ ἐρευνητέα κατ' οὐσίαν.

Ἐπειδὴ, διὰ τὴν εὐδοκίμησιν τῆς ἀγωγῆς ἀποδεικτέα ἡ ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ἐπικαλουμένη τέλεσις τοῦ γάμου τῶν διαδίκων κατὰ τὸ «δόγμα» τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ. Ἡ γενομένη καταχώρησις τοῦ γάμου τούτου εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία οὐδεμίαν ἔχει συνέπειαν, δοθέντος ὅτι αἱ ληξιαρχικαὶ πράξεις γάμου δὲν ἀποτελοῦν στοιχεῖον τῆς ἐγκυρότητος τούτου (ΑΠ 39/51 Ο Ξβ-264). Ἡ τοιαύτη ἀπόδειξις γενήσεται διὰ παντὸς νομίμου ἀποδεικτικοῦ μέσου, πλην ὄρκου καὶ αὐτοτελοῦς ὁμολογίας (ἄρθρ. 600 καὶ 2 Κ. Πολ. Δικον.), τῶν μαρτύρων ἐπιτρεπομένων, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀποδεικτέου.

Ἐπειδὴ, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἀποδεικτέου, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξετασθησομένων μαρτύρων δέον ὅπως μὴ ὑπερβῇ τοὺς δύο (2), διὰ τε τὴν ἀπόδειξιν καὶ τὴν ἀνταπόδειξιν, ἢ δ' ἐξέτασις των γίνῃ κατὰ τὰ ἐν τῷ διατακτικῷ.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

ΔΙΚΑΖΟΝ ἀντιμωλία τῶν διαδίκων.

ΑΝΑΒΑΛΛΟΝ τὴν ὀριστικὴν του ἀπόφασιν.

ΥΠΟΧΡΕΟΙ τὸν ἐνάγοντα, ὅπως, κατὰ τὴν πρώτην μεθ' ἡμέρας τριάκοντα (30) ἀπὸ τῆς νομίμου ἐπιδόσεως τῆς παρούσης, τακτικὴν δικάσιμον ἐπὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων τοῦ Δικαστηρίου τούτου, καθ' ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν συνήθη τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ, ἀποδείξῃ, διὰ παντὸς νομίμου ἀποδεικτικοῦ μέσου καὶ μαρτύρων, οὐχὶ πλειόνων τῶν δύο (2) ὄριον ἰσχύον καὶ διὰ τὴν ἀνταπόδειξιν, πλην ὄρκου καὶ αὐτοτελοῦς ὁμολογίας, ὅτι μεταξύ τούτου καὶ τῆς ἐναγομένης ἐτελέσθη ἐν Καβάλα, τὴν 9-2-1964, γάμος κατὰ τὸ «δόγμα» τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ ἢ Χιλιαστῶν (καθορισθῆτω εἰδικώτερον τὸ τυπικὸν τῆς τελέσεως τοῦ εἰρημένου γάμου).

ΕΚΡΙΘΗ ἀπεφασίσθη ἐν Καβάλα τῇ 20ῃ Νοεμβρίου 1975 καὶ ἐδημοσιεύθη αὐτόθι τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 1975 ἐν ἐκτάκτῳ συνεδριάσει δημοσίᾳ ἐπ' ἀκρατηρίῳ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Φιλίππων ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

πλειονότητα αὐτῶν, διαπιστοῦται ἐκ τῆς ἀναριθμητοῦ παρατάξεως τῆς στρατιάς τῶν μαρτύρων καὶ λοιπῶν αὐτῆς ἀγίων, ὁμολογητῶν καὶ ὁσίων, δι' ὧν κατεκοσμήθη ἡ ἐν οὐρανοῖς θριαμβεύουσα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σωτῆρος Χριστοῦ Ἐκκλησία. Εἰς χρόνους δεινῶν τῆς πίστεως διαγυμῶν καὶ σκληρῶν ἀγῶνων ἐστάθη γενναία καὶ ἀτρόμητος πρὸ τῶν ἰσχυρῶν τοῦ κόσμου ἀρχόντων, προαγαγοῦσα πολλοὺς τῶν μελῶν αὐτῆς εἰς τελειότητα. Εἰς ἐπίρρωσιν τούτων ἀρκοῦν, φρονούμεν, αἱ ἐκατόμβαι τῶν μαρτύρων καὶ λοιπῶν ἀγίων, εἰς οὓς ὁσήμεραι προστίθενται οἱ ὑπὲρ τῆς πίστεως θανατούμενοι.

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, ἡ Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, πολλὰ ἐπραξε καὶ ἐνεργεῖ ὑπὲρ τοῦ προσηλυτισμοῦ. Παραλείποντες, ὅπως ἀναφερθῶμεν εἰς μακροὺς ταύτης ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγῶνας καὶ σταυροφορίας, γενομένας κατὰ τὸ παρελθόν, ἀναφερόμεθα εἰς ὅσα καὶ νῦν χάριν αὐτοῦ ἐργάζεται. Καὶ ναὶ μὲν εἶναι ἀξιοθαύμαστος ἡ παρ' αὐτῆς πρὸς ἀθρησκούς καὶ ἀπίστους συντελουμένη ἐκάστοτε ἱεραποστολικὴ διακονία, πλὴν πρὸς τίνα λόγον ὑφίστανται ἐν αὐτῇ συστήματα καὶ σχήματα κατὰ τὸν ὀρθόδοξον ρυθμὸν τῆς λατρείας; Οἱ Ῥωμαιοκαθολικοὶ διατείνονται, ὅτι ταῦτα ἐξυπηρετοῦσι πιστοὺς αὐτῆς, ἀκολουθοῦντας τὸν Ἑλληνικὸν ρυθμὸν. Πρόκειται περὶ τῆς γνωστῆς παρ' ἡμῖν «Οὐνίας», περὶ τῆς ὁποίας εἰδικῶς ἠσχολήθη ἄλλοτε ὁ ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ καθηγητὴς Πανεπιστημίου Χρυσόστομος Παπαδόπουλος.

Ἀτυχῶς δὲν εἶναι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα μετέρχεται ἡ Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, προκαλοῦντα τὴν εὐλογον ἀγανάκτησιν ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων. Οὕτω, λόγου χάριν, διατηρεῖ Ἐκκλησίας ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀνηκούσας μὲν ἐξ ὀλοκλήρου αὐτῇ, ἀκολουθούσας ὅμως τὸν ὀρθόδοξον τρόπον τῆς λατρείας, τοὺς αὐτοὺς ρυθμοὺς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν ναῶν, τὰ ἱερατικὰ μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων ἀμφια, ὡς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἱερατικὴν περιβολήν, ὅσας εὐρίσκονται ἐν κλειστοῖς χώροις. Εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστόν, ὅτι τοιαύτας Ἐκκλησίας, αὐτοκαλουμένας Ὀρθοδόξους, ἐν ᾧ πρόκειται περὶ Ῥωμαιοκαθολικῶν, διατηρεῖ εἰς τὰς τάξεις αὐτῆς, ἐχούσας προκαθημένους, τοὺς ὁποίους καλεῖ Πατριάρχας καὶ Ἀρχιεπισκόπους, τελοῦντας ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν καὶ κηδεμονίαν τοῦ Ἐπισκόπου καὶ Πάπα Ῥώμης. Αἱ ἐν λόγῳ Ἐκκλησίαι ἔχουσι συνάμα Ἱεραρχίας καὶ Συνόδους, κατὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, πλὴν τὰ πάντα ρυθμίζονται ἐν αὐταῖς κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως εἶδομεν κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὸν Ῥωμαιοκαθολικὸν τύπον δημοσιευμένας εἰκόνας παραστάσεως Πατριαρχῶν, Ἀρχιεπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, φερόντων τὴν Ὀρθόδοξον ἱερατικὴν περιβολήν καὶ τὰ διάσημα, ἐν μέσῳ ὧν ἄλλων Καρδιναλίων καὶ Ἐπισκόπων τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ τοιοῦτον ἀπαράδεκτον δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους, παρατηρήθη τόσον εἰς τὴν ἐν Βατικανῷ συνελθούσαν πρὸ τινῶν ἐτῶν Οἰκουμενικῆν Σύνοδον, ὅσον

καὶ παρὰ τῷ Πάπῳ Ῥώμης. Ἀσχέτως τοῦ ὅτι ὑπάρχουν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ταύταις θεοσεβῆ πρόσωπα κληρικῶν, ἐν ἐναρέτῳ πολιτεία διαβιοῦντα καὶ ἐκτιμώμενα παρὰ πολλῶν ἡμετέρων γνωρισάντων ταῦτα, γεγονός ἀναντίρρητον εἶναι, ὅτι ἡ Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία μετέρχεται τοιαῦτα ἀνεξήγητα δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους μέσα, ἐν ᾧ συγχρόνως ἐπιδιώκει, ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἐγράφη, τὴν μετ' αὐτῆς «ένωσιν». Ἔνεκα τούτου ὁσᾶκις κατὰ τὸ παρελθὸν ἐγένοντο συνεννοήσεις καὶ συναντήσεις Ῥωμαιοκαθολικῶν μετὰ Ὀρθοδόξων, ἐτέθη ἐπὶ τάπητος τὸ θέμα τοῦ προσηλυτισμοῦ καὶ ὁ ἀπαράδεκτος οὗτος τρόπος χρησιμοποίησεως τῆς ὀρθοδόξου λατρείας καὶ τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος, ἐντόνως διαμαρτυρηθέντων τῶν ἡμετέρων, δι' ὅσα εἰς βάρος τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐνεργοῦνται παρ' αὐτῆς.

Κατὰ δεύτερον λόγον, φρονούμεν, ὅτι ἐφ' ὅσον θὰ ὑφίσταται τὸ πρωτεῖον τῷ Ἐπισκόπῳ Ῥώμης οὐχὶ ὡς πρωτεῖον τιμῆς, ἀλλὰ ὡς ὅταν ἐννοίαν καὶ μορφήν τοῦτο διετηρήθη παρὰ τῇ Ῥωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ἀπόστασις ἢ χωρίζουσα αὐτὴν ἐξ ἡμῶν εἶναι μεγίστη. Ἀναφερόμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι ὁ Πάπας ὑπέρκειται καὶ αὐτῶν εἰσέτι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὡς ἔχων ἀποκλειστικῶς ἐν ἑαυτῷ τὸ περιλάλητον «ἀλάθητον», κέκτηται πλήρως τὸν πρῶτον καὶ κύριον λόγον, τὰ πάντα δὲ τελοῦν ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τῆς ἐγκρίσεως αὐτοῦ. Ὑπὸ τοιαύτας λοιπὸν προϋποθέσεις τί εἶδους ἔνωσις ἢ ἐνότης ἢ ἐπικοινωνία δύναται νὰ ἐπακολουθήσῃ μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν;

Τούτων οὕτως ἐχόντων, σταθμίσωμεν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν καλύτερον τὰ πράγματα καὶ ἀναμετρήσωμεν τὰς εὐθύναις καὶ ἔναντι τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πληρώματος αὐτῆς. Δὲν ἐκδηλοῦμεν ἑλλειψὶν ἐμπιστοσύνης ἔναντι τῶν φαινομενικῶς διαλλακτικῶν προθέσεων τῶν Ῥωμαιοκαθολικῶν, ἀλλὰ διαπίστωσιν τῶν ὧν, παρὰ τὰ ἀντιθέτως ἰσχυριζόμενα καὶ διατυμπαυζόμενα παρ' αὐτῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύουν ἀπολύτως μέχρι τοῦ νῦν. Ἐπομένως πρὸ τῆς τοιαύτης καταστάσεως καθῆκον ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων εἶναι, ὅπως εὐθαρσῶς καὶ μετὰ πολλῆς παρρησίας διατυπώσωμεν τὰς ὀρθοδόξους ἀπόψεις ἡμῶν ἔναντι αὐτῶν, ἀποφύγωμεν δὲ ἐπιμελῶς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ταπεινώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν. Συμβιβασμὸς ἀσυμβιβαστῶν οὐδέποτε εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ. Εὐκταῖον μάλιστα θὰ ἦτο, ἐὰν κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴν εὐχῶν Προκαθημένων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου Ῥώμης ἀπεφεύγοντο φράσεις φιλοφροσύνης, δυνάμεναι νὰ προκαλέσωσι παρεξηγήσεις εἰς τοὺς πιστοὺς, ἐκλαμβανόμεναι παρ' αὐτῶν οὐχὶ ἀπλῶς ὡς λόγοι εὐκρινεοῦς καὶ ἀνυποκρίτου ἀγάπης, ἀλλ' ὡς διάθεσις ὑποτελείας ἢ ἐτι μᾶλλον ἀναγνωρίσεως τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν οὗτος κέκτηται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ. Ὅταν, λόγου χάριν, γράφεται παρ' Ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων τῷ Ἐπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας Ἐκκλησίας τῆς Ῥώμης, τιμωμένῳ ὡς διαδόχῳ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, πῶς θὰ ἐκληφθῇ τὸ τοιοῦτον παρὰ τῶν Ῥωμαιοκαθολικῶν;

Ἐξ ἄλλου πρόσωπα ὁσαδήποτε τυχὸν καὶ ἂν κέ-

Η Ε' ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ Π. Σ. Ε. ΚΑΙ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝ ΑΥΤΗ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Ἡ Παρουσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ Ε' Γενικῇ Συνελεύσει.

Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ε' Γενικὴν Συνέλευσιν ὑπῆρξε λίαν αἰσθητὴ καὶ καρποφόρος. Θὰ ἦτο ἴσως ὀλίγον τι ὑπερβολικὸν ἐὰν ἐνταῦθα λεχθῆ, ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῆς Ε' Γενικῆς Συνελεύσεως, ἀπὸ θεολογικῆς ἐπόψεως κρινομένη, ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν συμμετοχὴν εἰς αὐτὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις, καίτοι ἀποτελουμένη ἐκ διαφορῶν ἐθνικῶν ἐκκλησιῶν, ἐνεφανίσθη εἰς τὰ ὅμματα τοῦ προτεσταντικοῦ καὶ ἀγγλικανικοῦ θεολογικοῦ κόσμου ὡς μία συμπαγὴς καὶ ἐνιαία ἐκκλησία, εὐρισκομένη πάντοτε ἐν ὀργανικῇ ἐνότητι μετὰ τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας καὶ διατηροῦσα τὴν ἐνότητα αὐτῆς ἐν τῇ πίστει, τῇ λατρείᾳ καὶ τῇ βιώσει τῆς πνευματικῆς αὐτῆς παραδόσεως, ἥτις ἀνάγει τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὴν μίαν, ἀγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν μεθ' ἧς καὶ ταυτίζεται.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἠρκέσθη, ὡς συνέβαινε ἐν τῷ παρελθόντι, εἰς μίαν παθητικὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς θεολογικὰς συζητήσεις, αἵτινες ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ε' Γενικῆς Συνελεύσεως. Τοῦναντίον ἔλαβεν αὐτὴ ἐνεργὸν μέρος εἰς αὐτάς, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἐνεργοῦ ταύτης συμμετοχῆς τῶν διαφορῶν αὐτῆς ἀντιπροσώπων ὑπῆρξεν ἡ ἐμφανὴς αὐτῆς ἐπίδρασις εἰς τὰ κείμενα τῶν διαφορῶν ἐπιτροπῶν καὶ ὑποεπιτροπῶν, ἅτινα ἀπεδέχθη ἡ Γενικὴ Συνέλευσις καὶ ἅτινα ἐν συνεχείᾳ παρεπέμφθησαν εἰς τὰς κατὰ τόπους ἐκκλησίας πρὸς ἔτι περαιτέρω μελέτην αὐτῶν.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 196 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

κτινται μεγάλας ἰκανότητας καὶ ἀναγνωρίζονται ὡς ἐξέχουσαι ἐκκλησιαστικὰ προσωπικότητες, οὐδέποτε ταυτίζονται πρὸς τὸ ὅλον πνευματικὸν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅσονδήποτε δὲ καὶ ἂν τιμῶνται πρόσωπα Παπῶν, ὡς ἡγέται τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπιδειξάντα ἐνδεχομένως ἀγαθὰς διαθέσεις πρὸς Προκαθημένους τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ὀφείλομεν κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴν μετ' αὐτῶν εὐχῶν, ὅπως εἴμεθα ἐφεκτικοὶ εἰς ἐκφράσεις καὶ λόγους φιλοφροσύνης, καθ' ὅτι τούτους δημοσιεύοντες εἰς τὸν τύπον αὐτῶν, ἐπικαλοῦνται ὡς ἐπιχειρήματα ἀναγνωρίσεως τῆς θέσεως τοῦ Ἐπισκόπου Ῥώμης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἐπιπροσθέτως πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν καὶ περὶ τῶν σχέσεων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετὰ

Ὁ τριαδολογικὸς χαρακτήρ, τὸν ὁποῖον φέρουσι τινὰ τῶν κειμένων τούτων ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν ἐπιμονὴν τῶν ὀρθοδόξων. Ὁ τόνισμός τοῦ δυναμικοῦ χαρακτήρος ἐκάστης εὐχαριστικῆς συνελεύσεως, ἥτις, μέσω τῆς θείας εὐχαριστίας, μεταβάλλει τὴν κοινότητα τῶν πιστῶν εἰς ἐκκλησίαν καὶ πραγματοποιεῖ διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὴν ἐνότητα τῶν τοπικῶν ἐκκλησιῶν, ἡ θεολογία τῆς τοπικῆς ἐκκλησίας, ὡς καὶ ἡ σχέσις αὐτῆς πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ὡς βᾶσις σταθερὰ διὰ μίαν μελλοντικὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, ἡ ἐννοια τῆς ἐνότητος τῆς ἐκκλησίας οὐχὶ μόνον ὀριζοντίως ἀλλὰ καὶ καθέτως ταυτοχρόνως, ἡ πρᾶξις τοῦ ὁμολογεῖν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς πρᾶξις οὐχὶ ἀτομικὴ ἀλλὰ κοινοτικὴ, ὁ λίαν σημαντικὸς ρόλος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ κοινοτικῇ ἢ ἐκκλησιαστικῇ ταύτῃ ὁμολογίᾳ περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἐμφασις τῆς λειτουργίας ὡς κατ' ἐξοχὴν μέσου ὁμολογίας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἐρμηνεία τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς ἱεραποστολῆς, βᾶσει τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, ἀποτελοῦσι καθαρὰν προσφορὰν τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ διασκέψει τῆς Ναιρόμπης.

Ἡ ἐντονος παρουσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ὁ δυναμικὸς χαρακτήρ τῆς θεολογίας αὐτῆς ἐν Ναιρόμπῃ δὲν ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν διαφορῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, οἵτινες προσωπικῶς ἔλαβον μέρος εἰς τὰς μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. συζητήσεις, ὡς καὶ εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν διαφορῶν κειμένων. Ἡ ἐπιτυχία αὐτῆ τῶν Ὁρθοδόξων ὀφείλεται, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, εἰς τὴν προετοιμασίαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμον οὗτοι διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Ναιρόμπης, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς προετοιμασίας ταύτης ὑπῆρξεν ἡ δημοσιεύσις ἐνὸς μι-

Παλαιοκαθολικῶν, ὡς καὶ Ἀγγλικανῶν. Παραλείπομεν, ὅπως ἀνατρέξωμεν εἰς γενομένας κατὰ τὸ παρελθὸν συναντήσεις μετ' αὐτῶν καὶ ἀνταλλαγὰς ἀπόψεων, διότι εἶναι τοῖς ἡμετέροις ταῦτα γνωστά. Οὐδὲν ἀπολύτως θετικὸν ἀποτέλεσμα ἐπετεύχθη, οὐδὲ εὐρέθη σημεῖον τι ἐπαφῆς μετὰ τῶν εἰρημένων ἐτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀφ' οὗ, παρὰ τὰς ἐκατέρωθεν διαλλακτικὰς διαθέσεις τῶν ἐκπροσώπων, διεπιστώθη κατ' ἐπανάληψιν, ὅτι οὐδεμία τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων εἶναι διατιθεμένη, ὅπως ἀποστῆ τῶν ὄσων παραδέχεται. Δι' ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους αἱ Ἐκκλησίαι αὗται χαρακτηρίζονται ὡς αἰρετικαὶ καὶ συνεπιῶς οὐδεμία μετ' αὐτῶν ἔνωσις χωρεῖ.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ πρ. Παραμυθίας ΤΙΤΟΣ

κροῦ φυλλαδίου φέροντος τὸν τίτλον «Orthodox Contributions to Nairobi». Τὸ φυλλάδιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον περιεῖχε τὰ συμπεράσματα τῶν προηγηθεισῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως διαφόρων συνελεύσεων τῶν Ὁρθοδόξων θεολόγων ἐν Ἀθήναις, Zagorsk, Bukarest καὶ Κρήτη, ἐχρησίμευσεν ὡς μία ὀρθόδοξος βᾶσις πρὸς συζητήσεις μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Ε' Γενικῆς Συνελεύσεως, ἐγένετο δὲ τοῦτο λίαν εὐμενῶς δεκτὸν ὑπὸ τῶν μὴ Ὁρθοδόξων.

Μετ' ἰδιαιτέρας χαρᾶς καὶ ἐμφάσεως πρέπει ἐνταῦθα νὰ τονισθῆ, ὅτι διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὸ Π.Σ.Ε. οἱ Ὁρθόδοξοι ὡς ἐν ἐνιαῖον σύνολον καὶ οὐχὶ ὡς μία ἐπὶ μέρους ἐθνικὴ ἐκκλησία προητοιμάσθησαν διὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν, ἢ προετοιμασία δὲ αὕτη ἀπέφερεν, ὡς ἦτο ἐπόμεινον, καὶ τοὺς ἀναμενομένους αὐτῆς καρπούς.

Ὁ νέος τρόπος συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων καὶ ἡ ἀπογοήτευσίς αὐτῶν.

Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετεῖχεν εἰς τὰς θεολογικὰς συζητήσεις τῆς Ε' Γενικῆς Συνελεύσεως ἀποτελεῖ ἀλλαγὴν τρόπου συμμετοχῆς αὐτῆς ἐν τῷ Π.Σ.Ε. Αὕτη δὲν συμμετέχει πλέον ἐν τῷ Π.Σ.Ε. ὡς ἀπλοῦν μέλος, ἀλλ' Als Existentielle Mitlieder Des Weltkirchenrates. Ὡς τοιοῦτον ἀκριβῶς ἐνεργὸν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε. ἔλαβε μέρος εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς συζητήσεις τῆς Ε' Γενικῆς Συνελεύσεως, ὡς καὶ εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν διαφόρων αὐτῆς κειμένων, ἀποφεύγουσα τὴν σύνταξιν ἰδίων κειμένων, ὡς αὕτη ἐπραττεν ἐν τῷ παρελθόντι.

Ὁ νέος οὗτος δυναμικὸς τρόπος συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι λίαν καρποφόρος καὶ ἅμα ἐποικοδομητικὸς δι' ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Π.Σ.Ε., συμβάλλει δὲ οὗτος τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν τοῦτο ἰδρύθη, ἐνισχύει δὲ τὴν θέσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ καθόλου οἰκουμένῃ κινήσει. Οὐ μὴν ἀλλὰ ὁ νέος οὗτος τρόπος συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Π.Σ.Ε. ἀναποφεύκτως θέτει καὶ ὀρισεμένα προβλήματα πρῶτον μὲν εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, δεύτερον δὲ εἰς τὰ μέλη τοῦ Π.Σ.Ε., ὡς καὶ εἰς τὸν ἰδιαιτέρον αὐτοῦ τρόπον διοικήσεως. Τὰ προβλήματα ταῦτα εἶναι λίαν πολὺπλευρα καὶ πολὺπλοκα, χρῆζουσιν δὲ ὅλας ἰδιαιτέρας μελέτης τόσον ἐκ μέρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῆς διευθύνσεως τοῦ Π.Σ.Ε. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον σήμερον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχει ἐν τῷ Π.Σ.Ε. ἀνταποκρίνεται πλήρως εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐντάξεως αὐτῆς ὡς πλήρους μέλους τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ οὐχὶ ὡς ἀπλοῦ παρατηρητοῦ. Ὡς πλῆρες ὄντολογικὸν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε. ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἀρκεῖται πλέον εἰς τὴν διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς ὑποβολὴν ἰδίας διακηρύξεως, ἀφορώσης εἰς τὴν πίστιν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν μὴ ἀποδοχὴν τῶν ἐπισήμων κειμένων τῆς Γενικῆς Συνε-

λεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε., ἀλλὰ συμμετέχει εἰς τὰς συζητήσεις καὶ εἰς τὸν καταρτισμὸν κοινῶν κειμένων δυναμένων νὰ γίνωσι ἀποδεκτὰ καὶ ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων. Ἡ ἐκ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κατάργησις τῆς μεθόδου (τακτικῆς) ὑποβολῆς ἰδιαιτέρας διακηρύξεως ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ ἐνεργὸς καὶ ἄνευ, μέχρι σήμερον, ὄρων αὐτῶν συμμετοχῆς εἰς τὰς διαφόρους συζητήσεις, τὰς γενομένας ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ Π.Σ.Ε. προϋποθέτουσι, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, καὶ ἀλλαγὴν τρόπου ἢ ὄρων συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Π.Σ.Ε. Ὁ νέος δὲ οὗτος τρόπος, ἢ οἱ νέοι ὄροι, συμμετοχῆς, τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Π.Σ.Ε. δέον ἀπαραιτήτως νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν εὐδωσίαν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ, δι' ὃν τοῦτο ἰδρύθη, εἰς τὴν περιφρούρησιν τοῦ γοήτρου συμμετοχῆς ἐν αὐτῷ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἐντονωτέραν αὐτῆς παρουσίαν, εἰς τὴν δημιουργίαν εὐνοικοῦ κλίματος συνδιαλλαγῆς καὶ καταργήσεως τῆς ἐκατέρωθεν δυσπιστίας, εἰς τὴν ὁμαλωτέραν διεξαγωγὴν τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου. Ὅλας δὲ ἰδιαιτέρας οἱ νέοι τρόποι συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀνταποκρίνονται πλήρως εἰς τὴν ἐκκλησιολογικὴν αὐτῆς καὶ παραδοσιακὴν διάρθρωσιν¹.

Ἐὰν τυχὸν οἱ ὄροι συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Π.Σ.Ε. δὲν τροποποιηθῶσιν, πρὸς τὸ συμφέρον ἐκατέρωθεν τῶν πλευρῶν, φοβούμεθα ὅτι μίαν ἡμέραν ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θέλει καταστῆ δύσκολος καὶ προβληματικὴ, ἐὰν μὴ καὶ ἀδύνατος. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ συμβῆ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ ἐπειδὴ ἐνδιαφερόμεθα, ὡς Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, νὰ συμμετάσχωμεν ἐν τῷ Π.Σ.Ε., ποιούμεθα ἔκκλησιν εἰς ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη, ὅπως ἐγκαίρως ἐπανεξετάσωσι τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἐκτάσει καὶ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ βαθύτητι, εἰς τρόπον ὥστε τὸ δυνατόν ἐν τῷ μέλλοντι γενέσθαι νὰ ἀποφευχθῆ, διότι, ἐὰν τοιοῦτόν τι συμβῆ, τότε ἡ ὅλη συνεργασία τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ πρακτικοῦ καὶ θεολογικοῦ ἐπιπέδου θέλει μεγάλως κλονισθῆ, τὸ δὲ φρό-

1. Τοῦ λόγου ὄντος περὶ ἐκκλησιολογίας τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετ' ἰδιαιτέρας ἐμφάσεως δέον νὰ τονισθῆ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ σύνθημα, τὸ ὁποῖον ἐρρίφθη ἐν Ναϊρόμπη ὑπὸ τοῦ πατρὸς Κυρίλλου Ἀργέντη διὰ νὰ ἐπαναληφθῆ κατόπιν ὑπὸ τινος μὴ ὀρθοδόξου θεολόγου περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς Ε' Γενικῆς Συνελεύσεως ἢ μιᾶς ἐτέρας τοιαύτης ὡς ὀγδόης Οἰκουμενικῆς Συνόδου φρονοῦμεν, ὅτι ἔρχεται εἰς ἄκραν ἀντίθεσιν μὲ τὴν περὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων θεολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, β) μὲ τὴν ἐκκλησιολογίαν αὐτῆς καὶ γ) μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐκ τῶν ὄντων οὐκ ἄνευ ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἀναγνώρισιν Συνόδου τινος ὡς Οἰκουμενικῆς συνείδησιν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, τὸ ὁποῖον ἀναμένει τὴν σύγκλησιν μιᾶς νέας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, προκειμένου νὰ ἀναγνωρισθῆ αὕτη ὡς ὀγδόην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τὴν ἐπὶ ἱεροῦ Φωτίου ἐν Κων/λει συνελθούσαν Σύνοδον (879-880), ἥτις αὐτοδικαίως δύναται νὰ κληθῆ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, δοθέντος ὅτι ἐν αὐτῇ ἔλαβον μέρος οὐ μόνον ἐπίσκοποι τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ οἱ αὐτὰ ἔσχατα τῆς γῆς κατοικοῦντες» τοποτηρηταὶ τῆς Ρώμης.

ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ ΚΑΙ ΑΙ ΛΟΙΠΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ (1925 - 1975)*

Ἡ ἐπομένη, τρίτη κατὰ σειράν ἡμέρα τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων, ἦτο ἡ 3ῃ Νοεμβρίου, ἐδαπανήθη δι' ἐπίσκεψιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Curtea be Arges, ὅπου καὶ λειτουργεῖ ἱερατικὴ Σχολὴ τριετοῦς κύκλου καὶ εἰδικοῦ-ἱεραποστολικοῦ, ὡς ὀνομάζεται ἐκεῖ χαρακτῆρος, πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐκτάκτων ἀναγκῶν τῆς περιοχῆς τῆς Τρανσυλβανίας. Μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸ ὄχημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μετέβαιναν ὁ Πατριάρχης, ἐσχηματίσθη πομπὴ ἐκ τεσσαράκοντα δύο πολυτελῶν αὐτοκινήτων, τῆς ὁποίας προπομπὸς πάντοτε ἦτο ἀστυνομικὸν ὄχημα. Μετὰ δίωρον περίπου διαδρομῆν ἀφικόμεθα εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν, ὅπου εὐρίσκεται καὶ ὁ περικαλλέστερος Ναὸς τῆς Ρουμανίας, ἔργον τοῦ Βοεβόδα Βασαράβ, θαυμαζόμενος διὰ τὴν λεπτότητα τῆς τέχνης, τὴν ὅλην ἀρχιτεκτονικὴν αὐτοῦ δομὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διακόσμησιν. Μετὰ τὴν σχετικὴν ξενάγησιν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν ἐπεσκέφθημεν τὸ θεολογικὸν Σεμινάριον, ὅπου μᾶς ἀνέμενον οἱ Καθηγηταὶ καὶ οἱ ἱεροσπουδασταὶ καὶ ἐγένετο σύντομος ἐορταστικὴ ἐκδήλωσις. Τὴν μεσημβριανὴν ὑπὸ τῆς Δ/σεως Σεμιναρίου παρετέθη γεῦμα, τὰς δὲ μεταμεσημβρινὰς ὥρας ἐπεστρέψαμεν εἰς Βουκουρέστιον.

Ἡ ἐπίσκεψις εἰς Curtea be Arges, μᾶς ἔδωκε μίαν εἰσέτι γεῦσιν τοῦ δυναμισμού τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς καλῆς διοργανώσεως τῶν κατ' αὐτήν.

Εὐρισκόμεθα πλέον εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων, ἦτο τὴν Τρίτην, 4ην Νοεμβρίου. Τὴν πρώταν τῆς ἡμέρας αὐτῆς οἱ προσκεκλημένοι ἐπεσκέφθησαν τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως τοῦ Βουκουρεστίου Πατριαρχικὰ Ἰδρύματα, ἦτοι τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον, ὅπερ εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Antim, τὸ Τυπογραφεῖον, τὰ Ἐργαστήρια μεταλλοπλαστικῆς, ἀγιογραφίας, ἱεροραπτικῆς κλ.π. καὶ τὸ Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον.

Τὴν μεσημβριανὴν καὶ περὶ ὥραν 13ην ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία, ὡς καὶ πάντα τὰ μέλη τῶν λοιπῶν Ἑλληνοφώνων Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἐπεσκέφθησαν τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος κ. Παπαδάκην εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς ἐν τῷ ἀερολιμένῳ τοῦ Otoreni ὑποδοχῆς καὶ τῆς ἐν τῷ

ξενοδοχείῳ ἐπισκέψεως αὐτοῦ καὶ εἶχον μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς πρεσβείας, ἐγκάρδιον συνομιλίαν. Ἀκολούθως μετέβησαν πάντες εἰς τὸν παρακείμενον περικαλλῆ Ναὸν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς πρεσβείας, ὅπου καὶ ἐτετέλεθη σύντομος δέησις.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἦτο πανηγυρικὸν καὶ λίαν ἐντυπωσιακόν. Πρόκειται δι' ἓνα κονσέρτον, δοθὲν πρὸς τιμὴν τῶν Προσκεκλημένων τὴν 6ην μ.μ. εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου, διαρκείας δύο ὥρων.

Τὸ πρόγραμμα παρουσίασαν τρεῖς διαδοχικῶς χορωδία. Πρῶτος ἐνεφανίσθη ὁ χορὸς τῶν Ἱερέων τοῦ Βουκουρεστίου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Αἰδεσιμωτάτου Alex Delcea, συγκροτούμενος ὑπὸ 80 κληρικῶν. Ἠκολούθησεν ἡ χορωδία τῶν φοιτητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου, εἰς ἣν μετεῖχον 130 μέλη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Διακόνου Nick Moldoveanu. Τέλος ἐψάλεν ἡ Χορωδία τοῦ Πατριαρχικοῦ Καθηδρικοῦ Ναοῦ ὑπὸ τὴν ἐναλλακτικὴν διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ Nikolae Luncu καὶ τοῦ Αἰδεσιμ. Julian Girstoiu. Ἡ Χορωδία αὕτη ἦτο 60μελής καὶ συνεκροτεῖτο κατ' ἴσον ἀριθμὸν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Τὸ πρόγραμμα περιεῖχε ἐκκλησιαστικούς ὕμνους, καθὼς ἐπίσης καὶ θρησκευτικὰ, πατριωτικὰ καὶ δημοτικὰ τραγούδια. Ἡ ἐκτέλεσις ὑπῆρξεν ἀριστοτεχνικὴ καὶ κατέπληξε κυριολεκτικῶς τοὺς παρισταμένους, οἱ ὅποιοι ἐπανειλημμένως ἐχειροκρότησαν τοὺς ἐκτελεστάς καὶ τῶν τριῶν συγκροτημάτων. Ἡ ἐκδήλωσις αὕτη ὑπῆρξεν μίᾳ ἐπὶ πλέον ἀποκάλυψιν τοῦ δυναμισμού τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ρουμανίαν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μουσικῶς καλλιεργημένου ἱεροῦ ἑφημεριακοῦ Κλήρου τῆς. Εἶναι καὶ τοῦτο μίᾳ εἰσέτι ἐπιτυχίᾳ τοῦ πεφωτισμένου Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ Πατριαρχεῖα πιστεύομεν ὅτι θὰ παραμείνῃ ἐν ὁρῶσμον εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας.

Ἐκφεύγει τῶν ὁρίων τοῦ παρόντος χρονικοῦ, ἡ σκιαγραφία τῆς μορφῆς τοῦ Πατριάρχου. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσωμεν τοῦτον πρὸ τετραετίας κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς ἄλλης ἐπισκέψεώς μας εἰς τὴν χώραν αὐτήν, ἠδυνήθημεν νὰ ἐκτιμήσωμεν, κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἐπίσκεψιν ἡμῶν, τόσοσιν τὴν ἐκφρασίν, ὅσον καὶ τὰ ἰδιαίτερα γνωρίσματα τῆς μεγάλης προσωπικότητος τοῦ Πατριάρχου καθ' ὅλας τὰς ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις. Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν γενικὴν χαρὰν καὶ τοὺς πανηγυρισμοὺς καὶ καθ' ὃν χρόνον τὰ φλάς τῶν φωτογράφων καὶ τῶν ὁπερατέρ τῆς τηλεοράσεως ἤστραπτον, ὁ Πατριάρχης ἐνεφάνιζε μίαν ὁσιακὴν μετάρσιον

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 202 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

νημα τῶν πιστευόντων εἰς τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν θέλει ἀνεπανορθώτως καὶ ἀνιάτως τραυματισθῆ.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΖΑΦΕΙΡΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

(Συνεχίζεται) . († Ὁ Γαρδικίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ)

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΟΡΘΟΔΟΕΘΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ*

7. Παρά τὰς προβληθείσας ἀντιρρήσεις σχετικῶς πρὸς τὰς περὶ ὧν πρόκειται χειροτονίας, ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως αὐταί, εἰ καὶ παράτυποι, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τοιαῦται, ὥστε νὰ ἀποκλείηται τὸ δυνατὸν τῆς ἐφαρμογῆς ἐπ' αὐτῶν, ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ μέτρου τῆς οἰκονομίας. Τοῦτο δὲ διότι:

α) Ἡ ἐκλογή τῶν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Varlet χειροτονηθέντων

* Συνέχει ἐκ τῆς σελ. 199 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

φυσιογνωμῶν καὶ χωρὶς νὰ χάνη οὐδ' ἐπὶ λεπτὸν τὴν αἰσθησὶν τῆς πραγματικότητος, ὁμοίαζεν ἐν τούτοις, ὡς νὰ μετεωρίζετο ἀπορροφημένος ἀπὸ ἄλλο τι ὑπερκόσμιον θέαμα. Ὁ μετεωρισμὸς οὗτος ἀντικατοπτρίζετο εἰς τὴν γλυκεῖαν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου τοῦ Πατριάρχου καὶ ἐξεδηλοῦτο ὡς μία χυμώδης παρουσία ἐν μέσῳ τῶν προσκεκλημένων καὶ τῶν κληρικῶν του, πλήρους στοργῆς καὶ ἐγκαρδιότητος. Χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ εἶναι τὸ γεγονὸς, ὅτι, μολονότι τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἐορτῶν εἶχεν ὁ δραστήριος καὶ ἰκανώτατος Ἐπίσκοπος Πλοῖεστίου κ. Ἀντώνιος καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι, εἰς τὸ παρ' ᾧ εἶχομεν καταλύσει ξενοδοχεῖον, εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἐπιτελεῖον κληρικῶν, ἐπιφορτισμένων μὲ τὴν φροντίδα τῶν προσκεκλημένων, ἐν τούτοις ὁ Πατριάρχης τρίς καὶ τετράκις τῆς ἡμέρας ἐζήτηε πληροφορίας τηλεφωνικῶς ἀπὸ τὸν ἐπὶ κεφαλῆς περὶ τῶν καλῶν συνθηκῶν διαμονῆς τῶν προσκεκλημένων, προνοῶν μὲ πᾶσαν λεπτομέρειαν διὰ νὰ καθίσταται αὐτὴ κατὰ τὸ μέγιστον δυνατὸν εὐχάριστος. Μέσα εἰς ὅλα καὶ περίφροντις, καὶ συγχρόνως ὑψηλότερον ἀπὸ πάντα ταῦτα, ἀπαθῆς καὶ μετεωριζόμενος. Αὐτὸς ἦτο ὁ Πατριάρχης! Ἐνατενίζων εἰς οὐρανόν, χωρὶς νὰ χάνη τὴν ἐπαφὴν του μὲ τὴν γῆν καὶ ὅσα γύρω του συνέβαινον.

Ἄς ἐπιτραπῆ ἡμῖν νὰ κλείσωμεν τώρα τὴν ἐξιστῶρησιν τῶν περὶ τὸ χρυσοῦν Ἰωβηλαῖον τοῦ Πατριάρχου ἐκδηλώσεων μὲ μίαν ἀναφορὰν εἰς τὴν εὐλάβειαν τοῦ εὐγενοῦς Ρουμανικοῦ Λαοῦ. Αἱ ἐκδηλώσεις τῶν ἀνθρώπων παντοῦ, ὅπου εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπαφὴν μαζί των, ἦσαν ἐκδηλώσεις ὄχι ἀπλῶς σεβασμοῦ, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς λατρείας. Καὶ ὄχι μόνον εἰς τοὺς Ναοὺς, τὰς Ἱεράς Μονὰς καὶ τοὺς χώρους τῆς Ἐκκλησίας γενικῶς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰ καταστήματα, παντοῦ. Ἐσπευδὸν νὰ μᾶς χαιρετίσουν μὲ τὸν χαρακτηριστικὸν χαιρετισμὸν «φιλῶ τὸ χέρι σας», ὁ ὁποῖος συνηθίζεται εἰς

Ἀρχιεπισκόπων ὑπῆρξε νόμιμος. Παρὰ τὰς ἀντιθέτους ἀπὸ μέρους τῶν Οὐλτραμοντανιστῶν ἰσχυρισμοὺς, τὸ καπίτουλον τῆς Οὐτρέχτης δὲν εἶχε παύσει ὑφιστάμενον καὶ ἠδύνατο νὰ ἀσκή τὰ δικαιώματα αὐτοῦ. Τὸ καπίτουλον ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τῶν Παπῶν καὶ διεπραγματεύετο μετ' αὐτῶν, παρὰ τὰς Παπικὰς προσπαθείας πρὸς μείωσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ. Οὕτω μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φρειδ. Schenk (1580) διώρισε τρεῖς Γενικοὺς Βικαρίους καὶ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀποβιώσαντος Ἀρχιεπισκόπου ἐξέλεξε τὸν Sasbold Wosmeer, ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ τοῦ ἐν Κολωνίᾳ Παπικοῦ Νουντσίου, καὶ ὑπὸ τοῦ Πάπα διὰ Πρά-

Ρουμανίαν. Ἐτρεχον νὰ ἀσπασθοῦν τὴν χεῖρα τῶν Ἀρχιερέων καὶ τὸ Ἐγκόλπιον των. Ἰσταντο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ναοῦ, διὰ νὰ δώσουν ἀνθοδέσμας εἰς ὄλους τοὺς εἰσερχομένους ἐπισκέπτας. Ἐζήτησαν εἰκόνας καὶ σταυροδάκτια ὡς εὐλογίαν καὶ τὰ ἐδέχοντο μετῆρα εὐλάβειαν.

Ἐνα ἀπόγευμα εὐρισκόμεθα εἰς ἓνα Super Market διὰ νὰ εὐρωμεν πρὸς ἀγορὰν κάτι ἀναμνηστικὸν ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν. Κάποιαν στιγμὴν ἡ ὑπάλληλος ἀντελήφθη κάτω ἀπὸ τὸ ράσον ἐνὸς Ἀρχιερέως τὸ Ἐγκόλπιον του. Ἐμεινεν ἔκθαμβος καὶ ἀπεθάρμαξεν! Ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ τὸ ἀσπασθῆ. Τὸ ἐκράτησε μὲ περισσὴν εὐλάβειαν μέσα εἰς τὰς παλάμας τῆς, καὶ ἀφοῦ τὸ ἀπῆλασε μὲ ἐκδηλὸν τὴν ἰκανοποίησιν τῆς, ἔσπευσε νὰ τὸ ἐπιδείξῃ εἰς τὴν συνάδελφόν τῆς, ἡ ὁποία ἴστατο πλησίον ἐκεῖ. Καὶ ἐκείνη τὸ ἠσπάσθη μὲ τὴν αὐτὴν εὐλάβειαν. Ἐντὸς πέντε λεπτῶν αἱ πλείοσαι τῶν ὑπαλλήλων εἶχον ἀφήσει τὰς θέσεις των καὶ τοὺς πελάτας καὶ εἶχον περικυκλώσει τὸν Ἀρχιερέα, ἵνα λάβωσι τὴν εὐλογίαν του.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας μὲ τὴν ἀκτινοβολοῦσαν μορφήν τοῦ Πατριάρχου τῆς, μὲ τὸν πολυπληθῆ καὶ εὐπαίδευτον κλῆρὸν τῆς, τοῦ ὁποίου τὴν ἐγκαρδιότητα ἀπηλαύσαμεν μὲ ὑπερχειλίζουσαν περίσσειαν καὶ μὲ τὸν ὠραῖον καὶ εὐγενικὸν Λαὸν τῆς, μᾶς ἀφῆκεν ἐξαιρετικὰς ἐντυπώσεις καὶ ἀναμνήσεις ὑπερόχους. Ὁ Κύριος ἄς τὴν εὐλογῆ καὶ ἄς τὴν περιφρουρῆ, ὥστε ὁ λύχνος τῆς νὰ φέγγῃ λαμπρῶς μέσα εἰς τὴν Πανορθόδοξον Οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν συγκροτοῦν αἱ ἑκασταχοῦ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἄρχιμ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ Γ. ΛΕΝΗΣ
Γραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου

ξων ἀπὸ τοῦ 1592 καὶ 1601 διορισθέντα Ἀποστολικῶν Βικάρων. Ὁ Γενικός Βικάριος Wosmeer τῆς 22.9.1602 ἐχειροτονήθη ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀρχιεπισκόπου Φιλίππων. Καὶ οἱ διάδοχοι δὲ αὐτοῦ πάντες μέχρι καὶ τοῦ Codde ἐξελέγησαν ὑπὸ τοῦ καπιτούλου, ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, διωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἀποστολικοὶ Βικάριοι καὶ ἐχειροτονήθησαν εἰς Ἀρχιεπισκόπους Φιλίππων, παρεκτὸς τοῦ εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Σεβαστείας χειροτονηθέντος Codde.

Τὸ καπίτουλον, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Codde, ἐξέλεξε τῆς 27.4.1724 διάδοχον αὐτοῦ τὸν Κορνήλιον Steenhoven, τοῦ ὁποῦ ἡ ἐκλογή δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ ὡς ἦτοιν νόμιμος τῶν προηγθησῶν, περὶ οὗ ἀπεφάνθησαν τότε, ἐρωτηθεῖσαι αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ τῶν Πανεπιστημίων Λουβαίνης, Παρισίων, Νάντης καὶ ἄλλαι.

Καὶ ἐν τῇ ὅμως περιπτώσει τὸ δικαιούμενον νὰ προβῆ εἰς ἐκλογὴν καπιτούλου δὲν ὑφίστατο, συνεπεῖα θανάτου πάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ καὶ μὴ διορισμοῦ ἄλλων εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν, καὶ πάλιν ἡ ἐκλογή θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας Οὐτρέχτης, κατὰ τὸ ἀρχαῖον δίκαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπεται ἡ προσφυγὴ, ὅταν αἱ περιστάσεις κωλύσι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἰσχύοντος δικαίου.

8. β) Ἡ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀμοιρεῖ παραδειγμάτων εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ ἀπλῶς, καὶ περισσότερον δι' ἀνάγκην, ὑπὸ ἐνὸς μόνου Ἐπισκόπου γενομένη χειροτονία Ἐπισκόπου εἶναι μὲν ἐκθεσμος, ἢ ἀκανόνιστος, οὐχὶ ὅμως καὶ καθ' ὀλοκληρίαν ἄκυρος καὶ μὴ ὑπάρχουσα.

Βεβαίως, κατὰ τὸν α' Ἀποστολικὸν κανόνα ἡ χειροτονία Ἐπισκόπου δέον νὰ γίνῃται ὑπὸ «Ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν». Ὁ κανὼν οὗτος, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπιβαλόντων αὐτὸν λόγων, πρακτικῶν ἢ καὶ θεολογικῶν, ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐτηρεῖτο πανταχοῦ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καὶ σήμερον δὲ τηρεῖται πιστῶς ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τὸ Κανονικὸν Δίκαιον ἀπαιτεῖ τὴν ἐν τῇ χειροτονίᾳ Ἐπισκόπου συμμετοχὴν πλειόνων τοῦ ἐνὸς Ἐπισκόπων. Φαίνεται μάλιστα, ὅτι ἡ ὑπὸ δύο Ἐπισκόπων τέλεσις τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας ἐνίοτε ἐτίθει εἰς κίνδυνον τὴν κανονικότητα τῆς χειροτονίας. Τὰ ὑπὸ τοῦ δ' κανόνος τῆς Α' Οἰκ. Συνόδου, καὶ προηγουμένως ὑπὸ τῶν κανόνων 19ου τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, 6ου τῆς ἐν Σαρδικῇ, 12ου τῆς ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν κανόνων 13ου, 49ου καὶ 50ου τῶν Ἀφρικανικῶν Συνόδων, περὶ ὀφειλομένης τέλεσεως τῆς χειροτονίας Ἐπισκόπου ὑπὸ πάντων τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐπαρχίας ὀριζόμενα, ἀναφέρονται, κατὰ τοὺς ἐρμηνευτὰς τῶν κανόνων, εἰς τὴν τοῦ Ἐπισκόπου κατάστασιν, τοῦτέστι τὴν ἐκλογὴν, τὴν ὁποίαν καὶ «χειροτονίαν» καὶ «χειροθεσίαν» τινὲς τῶν κανόνων τού-

των ὀνομάζουσιν. Ἐπίσης ἀντιμετωπίζουσι μὲν, εἰς περίπτωσιν ἐπιβαλλομένης ἀνάγκης (διὰ τὸ μὴ δύνασθαι πλείονας παραγενέσθαι διωγμοῦ ὄντος ἢ ἄλλης, τοιαύτης αἰτίας) τὴν ὑπὸ ἐνὸς Ἐπισκόπου χειροτονίαν Ἐπισκόπου, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι ταύτης προηγῆθη ἐκλογή ὑπὸ πλειόνων Ἐπισκόπων, αἱ Διαταγαὶ τῶν Ἀποστόλων (VIII, 27 MPGI, 1121, II CD), ἀλλ' αὗται, ἀποτελοῦσι συμπίλημα ἐφανισθὲν ἐν Συρίᾳ κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ δ' αἰῶνος, περιλαμβάνον δὲ στοιχεῖα ἀρχαιότερα, νοθευθέντα ὅμως ὑπὸ ἑτεροδόξων, οὐδέποτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐθεωρήθησαν ὡς ἐπίσημον κανονικὸν κείμενον, ἀπορριφθεῖσαι μάλιστα ὑπὸ τῆς Στ' Οἰκ. Συνόδου διὰ τοῦ β' κανόνος αὐτῆς.

Ἄλλ' ἀπαντῶσι καὶ παραβιάσεις τῆς τάξεως «χειροτονίας Ἐπισκόπου ὑπὸ Ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν».

α. Αἱ παραβιάσεις αὗται ἐν Ἀνατολῇ χαρακτηρίζονται ὡς «ἄκυροι» (Πρβ. δ' κ. Α' Οἰκ. Συνόδου. Ὁ δ' κανὼν τῆς Δ' Οἰκ. Συνόδου ἀκύρους θεωρεῖ τὰς «ἀπολυμένως» ἢ «ἀπολύτως» γινόμενας χειροτονίας), ἦτοι ὡς οὐδεμίαν ἔχουσαι ἀξίαν, χωρὶς βεβαίως ἐντεῦθεν νὰ προκύπτῃ ὅτι αὗται ἐθεωροῦντο ὡς ἀνύπαρκτοι. Τοιαῦται παραβιάσεις, εἰ καὶ ἐλάχισται, ἀπαντῶσι, κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε γνωστά, κατὰ τὴν μετὰ τὴν Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον χρονικὴν περίοδον. Τοιαῦται δὲ εἶναι:

1) Αἱ κατὰ τὸν δ' αἰῶνα χειροτονίαι ἐν Αἰγύπτῳ μὲν τοῦ Σιδηρίου, ἐν Ἀντιοχείᾳ δὲ τοῦ Παυλίνου καὶ τοῦ Εὐαγρίου. Ὁ Σιδηρίος ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος Παλαιβίσκης ὑπὸ μόνου Φίλωνος τοῦ Κυρηναίου. Τὸ γεγονός ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Συνεσίου (Ἐπιστ. 67, MPG, 66, 1413. 1416), χαρακτηρίζοντος τὴν χειροτονίαν «ἐκθεσμον» («ἐκθέσμως μὲν οὖν»). Τὸν Σιδηρίον τοῦτον ὁ Μ. Ἀθανάσιος, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόλυτον ὀρθοδοξίαν αὐτοῦ, ὠνόμασε Μητροπολίτην Πτολεμαίδος, ἐφαρμόσας τὸ μέτρον τῆς οἰκονομίας, χάριν ἀνωτέρου συμφέροντος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ δὲ Παυλῖνος ἐχειροτονήθη εἰς Ὀρθόδοξον Ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Καλάρεων (Cogliari) τῆς Σαρδηνίας Λουκίφερ τῷ 362, ἀντὶ τοῦ, κατ' αὐτόν, «τριθείτου» Μελετίου. Ἡ πρᾶξις αὕτη ἀπεδοκιμάσθη ἐν Ἀνατολῇ, τοῦ Παυλίνου οὐδέποτε θεωρηθέντος ὡς κανονικοῦ Ἐπισκόπου. Ἀνεγνωρίσθη ὅμως ὑπὸ τοῦ Ρώμης καὶ τοῦ Ἀλεξανδρείας. Ὁ Παυλῖνος ἐν τῷ ἑαυτοῦ μέρει ἐχειροτόνησεν ἀνευ συλλειτουργῶν τὸν Εὐαγρίον, ἐκ τῶν παλαιῶν μαθητῶν τοῦ Διοδώρου Ταρσοῦ, ὡς διάδοχον αὐτοῦ. Τὰ τῆς χειροτονίας ταύτης ἐξιστορῶν Θεοδώρητος ὁ Κύρου γράφει: «Ἀλλὰ καὶ μετ' ἐκείνον (τὸν Παυλῖνον) Εὐαγρίου, τὸν ἐκείνου παρειληφτός Θρόνον, διέμειναν (οἱ Ρωμαῖοι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι) τῷ μεγάλῳ Φλαβιανῷ χαλεπαίνοντες, καὶ ταῦτα τοῦ Εὐαγρίου παρὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν προβεβλημένου θεσμόν. Μόνος γὰρ αὐτὸν ὁ Παυλῖνος προὔβαλετο, πολλοὺς κανόνας κατὰ ταῦτον παραβάς. Οὕτε γὰρ ἀνθ' ἑαυτοῦ τῷ τελευτῶντι χειροτονεῖν ἐπιτρέπουσι, καὶ πάντας συγκαλεῖσθαι τῆς ἐπαρχίας τοὺς Ἐπισκόπους κελεύουσι· καὶ αὐτὸ πάλιν δίχα τριῶν Ἐπισκόπων χειροτονίαν ἀπα-

ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ *

Παρ' όλα ταῦτα θὰ σημειώσωμεν κατωτέρω μερικὰ συμπεράσματα καὶ γενικὰς κατευθύνσεις, ὅπου κυρίως παρετηρήθησαν διαφοραὶ ἐκτιμήσεων.

Ἐπὶ τοῦ θέματος π.χ. τῶν κινδύνων ραδιενεργείας λόγω λειτουργίας ἀριθμοῦ πυρηνικῶν ἀντιδραστήρων εἰς μίαν Χώραν, οἱ μετέχοντες τοῦ ἀκροάματος ἔμειναν μὲ τὴν ἐδραίαν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν ὑφίσταται σήμερον μεγαλύτερα ἀνησυχία ἐκείνης, τὴν ὁποίαν αἱ προηγήμενα κοινωνία ἀντιμετωπίζουν ἀπὸ τὴν λειτουργίαν ἐνὸς ἀριθμοῦ χημικῶν ἐργοστασίων, ἅτινα προκαλοῦν βαρεῖαν μόλυνσιν. Ἀντιθέτως θὰ ἔλεγε τις ὅτι τὸ ζωνρὸν συναίσθημα εὐθύνης, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τοὺς χειριζομένους τοὺς συνήθεις πυρηνικοὺς ἀντιδραστήρας, καθιστᾷ τοὺς ἐξ αὐτῶν κινδύνους ὀλιγώτερον σημαντικούς. Ἄλλο φυσικὰ εἶναι τὸ πρόβλημα, ἂν γενικευθῶν οἱ ἀντιδραστήρες ταχείας ἀναπαραγωγῆς, οἱ ὁποῖοι ἀναμφισβήτως εἶναι περισσότερο ἐπικίνδυνοι. Ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μελλοντικὴν αὐτὴν προοπτικὴν θὰ ἦτο δύσκολον νὰ καταδικάσῃ τις τὰ συστήματα ἀναπαραγωγῆς, ἐντοπιζόμενος εἰς τὰ συστήματα σχάσεως καὶ μόνον. Σημειωτέον ὅτι καὶ τὰ κοιτάσματα οὐρανίου, ὅταν μάλιστα δὲν ἐφαρμόζεται ἡ μέθοδος τῆς ἀναπαραγωγῆς, δὲν εἶναι βέβαια ἀνεξάντλητα. Ἀποτελοῦν ἀπλῶς ἐνδιάμεσον λύσιν

καλύπτουσαν τὸ ὑφιστάμενον χάσμα. Ἡ πρόγνωσις ὅτι οἱ ἀντιδραστήρες ἀναπαραγωγῆς δὲν θὰ εὐρίσκωνται εἰς ἐκμεταλλεύσιμον χρῆσιν πρὸ τοῦ 1990, ἐπιτρέπει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ τεχνολογία θὰ ἔχη ἐν τῷ μεταξὺ ὑποβιβάσει ἰσχυρῶς τοὺς ἐξ αὐτῶν κινδύνους.

Ἡ δὴλωσις τοῦ πυρηνικοῦ Φυσικοῦ Alvin Weinberg ὅτι ἡ χρῆσις πυρηνικῆς ἐνεργείας δημιουργεῖ εἰς τὰς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπαγρυπνοῦν καὶ νὰ συντηροῦν ἐπὶ μακρὸν τοὺς σημερινούς κοινωνικοὺς θεσμούς, πρᾶγμα δυσχερῶς ἀπαιτητὸν ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας, ἐδημιούργησε διαφορισμούς ἀπόψεων καὶ μακρὰς συζητήσεις. Τινες — οἱ ἀπαισιόδοξοι — ἔφθασαν μέχρι τοῦ νὰ ἀπορρίπτουν, ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω προϋπόθεσιν, πᾶσαν ἰδέαν χρησιμοποίησεως πυρηνικῶν ἀντιδραστήρων. Ἄλλοι ὀλιγώτερον κατηγορηματικοὶ ἐδέχοντο ὅτι ἀντιθέτως ἡ χρησιμοποίησις πυρηνικῶν ἀντιδραστήρων, ὅπως περίπου συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ὑπαρξίν πυρηνικῶν ὄπλων μαζικῆς καταστροφῆς, θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν συνένωσιν τῶν λαῶν καὶ τὴν ἐξομάλυνσιν διαφορῶν, αἵτινες τοὺς χωρίζουν. Αἱ συμβάσεις περὶ καταργήσεως τῶν πυρηνικῶν ὄπλων δὲν ἐτελεσφόρησαν εἰσέτι, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐναυγάθησαν. Κάτι ἀνάλογον θὰ ἀνεμένε τις νὰ συντελῆται καὶ μεταξὺ λαῶν χρησιμοποιοῦντων εἰς εὐρεῖαν κλίμακα πυρηνικὴν ἐνέργειαν. Πάντως ὑπεστηρίχθη, μὲ ἔμφασιν μάλιστα, ὅτι ὁ προβλεπόμενος ἔλεγχος καὶ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 200 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

γορεύουσι γίνεσθαι» (Ἐκκλ. Ἰστ. G 23 MPG 82, 1248 BC). Σύνοδος, συνεθεῖσα τῷ 393 ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Φλαβιανοῦ, ἔχουσα δ' ὑπ' ὄψει ἐπιστολὴν τῆς ἐν Καπύῃ (399) Συνόδου, ἐν ἣ ἔλεγετο ὅτι κατὰ τὸν δ' κανόνα τῆς Α' Οἰκουμένης Συνόδου οὐδαμῶς ἐπιτρέπεται ἡ χειροτονία Ἐπισκόπου ὑπὸ ἐνὸς μόνου Ἐπισκόπου, ἐδήλωσεν ὅτι ἡ χειροτονία ὑπὸ ἐνὸς Ἐπισκόπου γενομένη εἶναι ἄκυρος (Ἰδε Χρυσ. Παπαδοπούλου, Ἰστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, Ἀλεξάνδρεια, 1951, σ. 253 κ.έ.).

2) Κατὰ τὸν ἰβ' αἰῶνα ἀπαντᾷ διπλοῦν παράδειγμα χειροτονίας «ἀκανόνιστου», διὰ τὴν ἀπουσίαν κατ' αὐτὰς συλλειτουργῶν. Οἱ Ἐπίσκοποι Σασίμων Κλήμης καὶ Βαλβιάτου Λεόντιος χειροτονήθησαν ὑπὸ μόνου τοῦ Μητροπολίτου Τυάνων Ἰακώβου. Ἡ Σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατ' Αὐγουστον τοῦ 1143 περὶ τῶν χειροτονιῶν τούτων ἀπεφάνθη: «Χωρὶς τριῶν παρουσίας μηδένα χειροτονεῖσθαι Ἐπίσκοπον... μηδὲ ἐπισκοπικῆ τετιμηθῆναι ὅλως ἀξίᾳ, ὡς καὶ ἀχειροτονήτους ἀντικρυς, διὰ τὸ τῆς χειροτονίας αὐτῶν ἀκανόνιστον» (Σύνταγμα Ράλλη-Ποτλῆ Δ' 83-84).

3) Εἰς τὰ τέλη τοῦ ιη' αἰῶνος ὁ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Διοικούσης Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἀνάληψιν τῆς διευθύνσεως τῆς ἐν Ἀλάσκα Ἱεραποστολῆς Ἐπίσκοπος Καδιάκ ἐκλεγείς Ἀρχιμανδρίτης Ἰωά-

σαφ, ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Συνόδου ταύτης, ἐχειροτονήθη τῇ 10.4.1799 ἐν Ἰρκούτσκι ὑπὸ μόνου τοῦ Ἐπισκόπου Βενιαμίν, διὰ τὸ δύσκολον τῆς παρουσίας ἐκεῖ πλειόνων Ἐπισκόπων (Λαπούχιν, Ὁρθόδοξος Θεολογικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία Ζ' 184-185).

4) Παράδειγμα χειροτονίας Ἐπισκόπου ὑπὸ ἐνὸς μόνου Ἐπισκόπου ἔχομεν καὶ ἀρχομένου τοῦ ιθ' αἰῶνος, πλην οὐχὶ ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπεσχισμένῃ ἀπ' αὐτῆς ὁμάδι τῶν «Μπιελοποπόφτου» ἢ «Ποπόφτου», κατὰ τὴν ἐπιδιωχθεῖσαν σύστασιν τῆς οὕτω καλουμένης Ἱεραρχίας τῆς Μπιελοκρινίτσης ἢ Αὐστριακῆς (Ἰδε σχετικὰ ἐν Λαπούχιν, Ὁρθ. Θεολ. Ἐγκυκλοπαιδεία Β' 1244-1271). Ἀλλ' ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπέρριψε τὴν ὑπὸ τοῦ σχολάζοντος Μητροπολίτου Σεραγιέβου Ἀμβροσίου διὰ χειροτονίας εἰς Ἐπισκόπου Κυρίλλου τινὸς τῇ 6.1.1847 καὶ Ἀρκαδίου τινὸς τῇ 24.8.1847 συστάσαν Ἱεραρχίαν τῆς Μπιελοκρινίτσης, ἀνακηρύξασα πάσας τὰς πράξεις αὐτῆς ἀκύρους (Ἰδε Μητροπολίτου Σεργίου — μετέπειτα Πατριάρχου Μόσχας — Ἡ σημασία τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἐν τῇ ἑτεροδοξίᾳ, ἐν τῷ Journal Moskovskioj Patriarchii, 1961, Ὀκτ. σ. 35).

(Συνεχίζεται)

EMMANOYHΛ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Καθηγητῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης

ΔΗΜΟΣΙΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ *

Π. Π ὡς ἐπιτυγχάνουν σήμερον τὸ ἔργον των αἱ Δημόσιαι Σχέσεις;

Π ρ ὶ τ ο ν: Διὰ τῶν Διανθρωπίνων Σχέσεων καὶ τῆς προσεγγίσεως, αἱ ὁποῖαι καλύπτουν τὴν ἐσωτερικὴν ἐπικοινωνίαν.

Ἡ ἀρίστη ὀργάνωσις τοῦ Γραφείου Προσωπικοῦ καὶ ἐν πρόγραμμα ἐπαφῶν τῆς Διοικήσεως μὲ ἕνα ἕκαστον τῶν στελεχῶν, καθὼς καὶ μαθήματα εἰδικά, διαλέξεις, Θ. Λειτουργίαι, γεύματα, ἐκδρομαί, προβιβασμοί, διακρίσεις, νόμιμα ἐπιδόματα, εὐκαιρία-ἀναδείξεως κ.λπ., ἀποτελοῦν ἀσφαλῶς βασικὸν ἔργον ὑποδομῆς.

Αἱ συχναὶ συναντήσεις τῶν ἐπιτελῶν-στελεχῶν, αἱ συνεδριάσεις καὶ ποικίλαι ἄλλαι ὀργανωτικαὶ ἐπαφαὶ ἀποτελοῦν μέρος μιᾶς τοιαύτης φάσεως.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν: Δι' ὄλων τῶν συγχρόνων μέσων ἐπικοινωνίας καὶ προσεγγίσεως, ἦτοι ἐντυπον, ἤχος, λόγος, εἰκόν.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 203 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

ἡ ἐπαγρύπνησις τῶν πυρηνικῶν ἐγκαταστάσεων θ' ἀπετέλει ὄπλον καὶ πρόσχημα ἐπιβολῆς δικτατορικῶν καθεστώτων.

Τέλος ἐξητάσθη μὲ ἰδιαίτεραν προσοχὴν τὸ πρόβλημα τῶν ἀναπτυσσομένων χωρῶν. Οἱ ἐκπρόσωποι των Ἀφρικανοί, Ἰνδοί, Λατινοαμερικανοί κ.λπ. ἀνέπτυξαν μὲ πληρότητα τὰς ἀπόψεις των καὶ τὰ ἀπαντῶμενα προβλήματα. Ἐνεῖ ἀκριβῶς ἀναδεικνύεται ἡ σύνδεσις τῆς οικονομικῆς προοπτικῆς μὲ τὰ εὐεργετήματα ἐκ τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας, ὅπως ἡ Ἀφρική, ἐπὶ παραδείγματι, καὶ ἄλλαι χῶραι αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι παρεσκευασμένοι νὰ ἐνεργήσουν ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον διανομὴν τοῦ οὕτω παραγομένου ἀγαθοῦ. Μικραὶ ἐγκαταστάσεις μὲ κλασσικὰ καύσιμα καταλλήλως κατανεμημένοι εἶναι κατὰ πολὺ πλεόν ἀποδοτικά. Τοῦτο παρουσιάζει μικροτέραν ἀξίαν διὰ χώρας ὅπως ἡ Βραζιλία, ἡ Ἰνδία καὶ ἡ Ἀργεντινή, ὅπου ὑφίστανται μεγάλοι οἰκισμοὶ μὲ ἠδξημένην πυκνότητα πληθυσμοῦ, ἄρα καὶ ἀναγκῶν. Ὑφίσταται ὅμως ἐκεῖ ὁ κίνδυνος αἱ ἀνεπτυγμένοι χῶραι νὰ ἀσκήσουν ἐπιβολὴν καὶ δεσποτεῖαν ἐπὶ τῶν ἀναπτυσσομένων μὲ ὀλεθρίας πολιτικὰς ἐπιπτώσεις. Παρὰ τὴν διασπορὰν ἀπόψεων τὸ ἀκρόαμα κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ παραγωγὴ ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἀπὸ πυρηνικὰ καύσιμα εἰς τὰς ἀναπτυσσομένας χώρας εἶναι συστήσιμος καὶ εὐπρόσδεκτος, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ ὑπάρξῃ μία νέα παγκόσμιος τάξις, διότι ἄλλως κινδυνεύει νὰ καταστῇ ἀνώφελος καὶ πρόξενος κοινωνιακῶν κινδύνων.

Διότι ἂς μὴ λησμονῆται, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀμιλῇ τις περὶ πυρηνικῆς ἐνεργείας, χωρὶς νὰ ἀντι-

τύπος, Ραδιόφωνον, Τηλεόρασις, Κινηματογράφος, Θέατρον, Ἐκθέσεις, Διαλέξεις, φωτειναὶ διαφάνειαι, Συνεντεύξεις, φυλλάδια, φωτογραφίαι, Ἐγκύκλιοι, Ἐπιστολαὶ κ.λπ., διὰ τῶν ὁποίων ἐπιτυγχάνεται ἡ Δημοσιότης, ἡ Ἐνημέρωσις, ἡ Διαφώτισις, ἡ Ἐπικοινωνία καὶ ἡ Προβολὴ τοῦ ἔργου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἶναι μέσα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ χρησιμοποιήσωμεν. Δι' ἕκαστον τούτων ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερα εἰσήγησις.

Περὶ τοῦ Τύπου, (βιβλία, ἐντυπα, φυλλάδια, προκηρύξεις, ἐφημερίδες, δίπτυχα) εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ διεξοδικωτέρα παρουσίασις, διότι δι' ἡμᾶς ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερον μέσον ἐπικοινωνίας τῆς Ἀπ. Διακονίας μετὰ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Τ ρ ῖ τ ο ν: Δι' ἑνὸς ἱκανοῦ καὶ πεπειραμένου συμβούλου ἐπὶ τῶν Δημοσίων Σχέσεων.

Ὁ Σύμβουλος Δ.Σ. εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις διαδραματίζει τὸν ρόλον τοῦ μεσολαβητοῦ συνεργασίας καὶ κατανοήσεως μεταξὺ ἐπιχειρήσεως καὶ προσωπικοῦ, μεταξὺ ἐργασίας καὶ κεφαλαίου, διὰ νὰ κερδηθῇ ὁ παράγων «ἄνθρωπος».

μεταπίζη συγχρόνως καὶ τὴν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον χρησιμοποίησιν τῶν προϊόντων δι' εἰρηνικοῦ σκοποῦς καὶ διὰ τὴν σύνθεσιν φοβερῶν πολεμικῶν ὄπλων. Τὰ Ἐθνη, τὰ ὁποῖα ἀπὸ μακροῦ παρεσκεύασαν καὶ συνεχίζουν νὰ ἀκολουθοῦν τὴν πολιτικὴν δημιουργίαν πυρηνικῶν ἐξοπλισμῶν, οὐδόλως φυσικὰ πρόκειται νὰ ἐπηρεασθοῦν ἀπὸ τὴν ὑπαρξίν μεγάλου ἢ μικροῦ ἀριθμοῦ ἀντιδραστήρων. Ἐντελῶς ἀντίθετος ὅμως εἶναι ἡ θέσις τῶν Κρατῶν χωρὶς πυρηνικὸν ἐξοπλισμὸν. Ἡ ἐγκατάστασις ἑνὸς ἀντιδραστήρος ἢ περισσοτέρων θ' ἀπετέλει ἀκατανίκητον ἔλξιν καὶ κίνητρον νὰ μετατραπῇ καὶ τὸ Ἔθνος αὐτὸ εἰς πυρηνικὴν δύναμιν. Οὐδεὶς γνωρίζει τί ἀπεργάζονται μικρὰ καὶ γείτονα ἀκόμη Ἔθνη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν τῶν πυρηνικῶν ἐξοπλισμῶν.

Πάντως εἶναι παρήγορον, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ κλείσωμεν τὰ πορίσματα τοῦ ἀκροάματος τῆς Σιγχοῦνα, τὸ ὁποῖον μὲ τόσην ἐπιτυχίαν ὠργάνωσε τὸ τμήμα Ἐκκλησίας καὶ Κοινωνία τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι, ὅπως ἀπεφύγαμεν μέχρι σήμερον ἕνα παγκόσμιον τρίτον ὀλοκληρωτικὸν πόλεμον, λόγῳ ἰσορροπίας πυρηνικῶν ἐξοπλισμῶν, οὕτω καὶ ἡ πολλαπλότης ὑπάρξεως πυρηνικῶν κέντρων καὶ μάλιστα εἰς πλείστας ἀνά τὸν Κόσμον χώρας, θὰ συμβάλῃ νὰ ἐμπεδώσῃ ἔτι μᾶλλον τὴν παγκόσμιον εἰρήνην.

ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου

Εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν δύναται νὰ διαδραματίσῃ τὸν σημαντικὸν ρόλον τοῦ Συντονιστοῦ. Ἐπίσης τοῦ Συμβούλου, ὁ ὁποῖος θὰ μεταφέρει εἰς τὴν Διοίκησιν τὴν γνώμην τοῦ Κοινοῦ καὶ θὰ διοχετεύῃ εἰς αὐτό, ἐν συντονισμῶ, τὰς ἰδέας τοῦ Ὁργανισμοῦ κατὰ ἀποτελεσματικώτατον τρόπον.

Τοῦτο εἶναι ἔργον σοβαρὸν. Διὰ τοῦτο πρέπει ὁ Σύμβουλος νὰ εἶναι ἐφοδιασμένος με εὐθύνην, μέθοδον, φαντασίαν, πρόγραμμα, δημιουργικὴν πρωτοβουλίαν, συναίσθησιν ἀποστολῆς, εὐφυΐαν, πίστιν, ἀγάπην, καθὼς καὶ με τὰς ἀπαραιτήτους γνώσεις ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ ἐπηρεασμοῦ τοῦ Κοινοῦ.

Ἐνώπιόν του πρέπει πάντοτε νὰ ἔχη τὸ τρίπτυχον: Ἀποστολεὺς-Μέσον-Ἀποδέκτης καὶ νὰ γνωρίζῃ ἀνά πᾶσαν στιγμὴν:

- Τί θὰ ποῦμε;
- Εἰς ποῖον θὰ τὸ ποῦμε;
- Πότε θὰ τὸ ποῦμε;
- Ποῦ θὰ τὸ ποῦμε;
- Πῶς θὰ τὸ ποῦμε;

Καὶ ἀκόμη νὰ δύναται νὰ καταστρώνη ἀμέσως ἐν πρόγραμμά ἐργασίας, τὸ ὁποῖον βασικῶς θὰ περιλαμβάνῃ:

1. Πρόγραμμα με ὑπεύθυνον.
2. Ὁργάνωσιν τῆς ἐργασίας.
3. Ἐπ'ἀνδρωσιν.
4. Διεύθυνσιν.
5. Ἐλεγχον ἀποτελεσμάτων.

Χρειαζέται συνεχῆς ἐπαγρύπνησις καὶ ἀναπροσ-
αρμογὴ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκάστοτε συν-
θηκῶν καὶ τῶν δυνατοτήτων μας.

Ἡ προβολὴ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι θέμα προσωπικῶν ἐκάστου στελέχους, εἶναι ἔργον τοῦ συνόλου. Διὰ τοῦτο δὲν ἐπιτρέπονται ταπεινολογίαι. Ἡ ἰδία ἡ προβολὴ τοῦ ἔργου εἶναι εὐαγγελισμὸς καὶ ἱεραποστολή. «...Τὴν διακονίαν σου πληροφορήσον», λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἐνῶ ὁ ἀμερικανὸς Stuber σημειώνει: «Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ γνωρίζῃ τί σκέπτεται ἡ Κοινὴ Γνώμη δι' αὐτήν».

III. Προτάσεις.

1. Συγκρότησις Ἐπιτροπῆς Προγραμματισμοῦ καὶ Συντονισμοῦ διὰ γενικὰς ἐκδηλώσεις.
2. Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Δημοσίων Σχέσεων.
3. Ἐορτασμὸς 40 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (1936-1976).
 - α. Τιμητικὰ γραμματόσημα.
 - β. Παρουσιάσις τοῦ ἔργου τῆς δι' ἐκθέσεων.

γ. Τιμητικαὶ διακρίσεις.

δ. Εἰδικαὶ ἐκδόσεις.

ε. Λεύκωμα.

στ. Διαλέξεις, γεύματα κ.λπ.

ζ. Φωτογραφίαι, διαγράμματα κ.λπ.

η. Τηλεδράσις, Ραδιόφωνον, Τύπος, Κινηματογράφος.

4. Ἐορτασμὸς 25 χρόνων τῆς «Φωνῆς Κυρίου». Τὸ γεγονός νὰ συνδυασθῇ με κάποιαν ἀλλαγὴν εἰς τὴν ποιότητα χάρτου, εἰς τὴν διάταξιν τοῦ περιεχομένου, εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ «κασέ», καθὼς καὶ με μίαν ἐκστρατείαν αὐξήσεως τῶν φύλλων τῆς.

5. Ἐορτασμὸς 50 χρόνων τῶν περιοδικῶν «Θεολογία» καὶ «Ἐκκλησία».

6. Ἐορτασμὸς τῶν 25 χρόνων τοῦ περιοδικοῦ «Ἐφημέριος».

7. Ἐορτασμὸς ἔτους «Ὁρθοδοξίας».

8. Νὰ δοθοῦν οὐσιαστικώτερα δῶρα πλέον εἰς τοὺς Κατηχητόπαιδας καὶ ὄχι «εἰκονίτσες» καὶ τρίπτυχα.

9. Νὰ διοργανωθῇ δεξίωσις τῶν διευθυντῶν καὶ συνεργατῶν τῶν θρησκευτικῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων.

10. Νὰ διοργανωθῇ δεξίωσις διευθυντῶν, συντακτῶν καὶ ὑπευθύνων τοῦ Τύπου, τῆς Ραδιοφωνίας καὶ τῆς Τηλεοράσεως, ὡς ἡμέτερος πίναξ, συνεργαζομένων μετὰ τῆς Ἐκκλησίας. Νὰ γίνῃ εἰς αὐτοὺς ἀνά-
λυσις τοῦ ἔργου τῆς Ἀπ. Διακονίας καὶ νὰ δοθοῦν δῶρα.

11. Ἐκτύπωσις καὶ κυκλοφορία μικροῦ 8σελίδου με τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

12. Νὰ ἀγορασθῇ αὐτοκίνητον-βιβλιοθήκη, τὸ ὁποῖον θὰ διέρχεται τὰς συνοικίας πρὸς δανισμὸν βιβλίων.

13. Νὰ ἀνακαινισθῇ τὸ βιβλιοπωλεῖον μας.

14. Νὰ ἀνατεθῇ ἡ πώλησις τῶν βιβλίων μας καὶ εἰς «πλασιέ».

15. Νὰ γίνῃ πανελλήνιος προβολὴ με θέμα τὴν Ἁγίαν Γραφήν.

16. Νὰ γίνῃ πανελλήνιος ἐκθεσις τοῦ θρησκευτικοῦ βιβλίου.

17. Νὰ γίνῃ πανελλήνιος ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ θέματος: «Ἐκκλησία καὶ νεότης», ἡ ὁποία θὰ περιλαμβάνῃ ἐντυπα, φωτογραφίας, κατηχητικὰ σχολεῖα, κατασκευῶσεις κ.λπ.

*

Αἰ ὡς ἄνω ἐκτεθεῖσαι σκέψεις τῆς συντόμου εἰσηγήσεώς μας ἀποτελοῦν βεβαίως μίαν διαγραμμα-

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθ. { Πρωτ. 2126
Διεκπ. 938 } 'Αθήνησι τῆ 6-5-1976

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2113

ΘΕΜΑ: «Δίσκος ὑπὲρ Ὁργανισμοῦ προλήψεως τοῦ Ἑγκλήματος».

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Εἶναι γνωστὸν εἰς ὑμᾶς ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ ἐγκληματικότης ἐξαπλοῦται κατὰ τρόπον ἄκρως ἀνησυχητικὸν εἰς τὴν Πατρίδα μας. Ἡ Ἐκκλησία, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς λυτρωτικῆς ἀποστολῆς Αὐτῆς, συνεχῶς καταβάλλει προσπάθειαι πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ, ἀξιόλογον δὲ συμβολὴν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην προσφέρει καὶ ὁ Ὁργανισμὸς Προλήψεως τοῦ Ἑγκλήματος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῆς συστάσεώς του ἐθεώρησε τὸ ἔργον του ὡς ἐντεταγμένον ἐντὸς τῆς δραστηριότητος τῆς Ἐκκλησίας. Σκρπὸς τοῦ Ὁργανισμοῦ τοῦτου εἶναι ἡ ὁργάνωσις καὶ ἡ δραστηριοποίησις τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, διὰ τὴν ἐπιτυχῆ συμβολὴν αὐτῆς εἰς τὴν πρόληψιν τοῦ ἐγκλήματος, πρὸς τοῦτο δὲ συνεργάζεται μετὰ τοῦ Κέντρου Ἑγκληματολογικῶν Ἐρευνῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ ἐπιστημονικὸς κλάδος τῆς ὅλης προσπάθειας, ἐπιφορτισμένον μὲ τὴν σπουδὴν καὶ ἔρευναν τῆς ἐγκληματικότητος εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν κοινωφελῆ καὶ Ἐθνοφελῆ δραστηριότητα τοῦ Ὁργανισμοῦ, ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως παράσχη πέραν τῆς ἡθι-

τικὴν δεοντολογίαν Δημοσίων Σχέσεων εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν καὶ ἕνα σχεδιασμὸν προοπτικῶν διὰ τὸ μέλλον. Πλὴν ὅμως, κατὰ τὴν μακρὰν πορείαν τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν τῆς Ἱεραποστολικῆς προσφορᾶς τῆς ἡ Ἀποστολικῆς Διακονία ἔχει εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς μίαν πλουσίαν συγκομιδὴν «τελέσεων» καὶ οὐσιαστικῆς δράσεως ἐπὶ τῶν Δημοσίων Σχέσεων. Εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς ἐπικοινωνίας καὶ πνευματικῆς ἀκτινοβολίας δι' ὅλων τῶν μέσων πληροφορήσεως, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἔργον τεράστιον, τοῦ ὁποῦ μίαν ἐνημερωτικὴν περιγραφὴν θὰ δώσωμεν εἰς ἄλλο δημοσίευμα ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΕΡΟΥΣΗΣ

κῆς καὶ ὑλικὴν ἐνίσχυσιν εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ, πρὸς τοῦτο δὲ ἀπεφάσισεν ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 16ης Μαρτίου 1976, ὅπως κατ' ἐξαιρέσιν καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος μόνον, περιοχθῆ ἰσχυρὸς εἰς ἅπαντας τοὺς Ἱερούς Ναοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν Κυριακὴν 16ην Μαΐου κ.έ., ὑπὲρ τοῦ ἐξονομασθέντος Ὁργανισμοῦ.

Ὅθεν, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ἵνα παράσχητε ὀδηγίας εἰς τοὺς αἰδεσ. ἐφημερίους τῆς Θεοσώστου Ἐπαρχίας ὑμῶν διὰ τὴν περιφορὰν τοῦ ὡς εἴρηται δίσκου, συστήσητε δὲ ἐγκυκλίως εἰς τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς ὑμῶν, ὅπως ἐνισχύσουν τὴν ἐν λόγῳ προσπάθειαν.

Τὸ προῖον τοῦ περὶ οὗ πρόκειται δίσκου δέον ὅπως ἀποσταλῆ, μερίμνη ὑμῶν, εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Κεντρικὸν Κατάστημα τῆς Τραπεζῆς Πίστεως (ἀριθμ. Λογαριασμοῦ 12184).

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Στέφανος
- † Ὁ Ἀρτης Ἰγνάτιος
- † Ὁ Ἀττικῆς Δωρόθεος
- † Ὁ Φθιώτιδος Λαμασκηνὸς
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος
- † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου Παύλος
- † Ὁ Λήμων Παντελεήμων
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων
- † Ὁ Δράμας Διονύσιος
- † Ὁ Μηθύμνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Σιδηροκάστρου Ἰωάννης

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Δέρβης Κοσμάς

'Αριθ. { Πρωτ. 1572
Διεκπ. 722 } 'Αθήνησι τῆ 5-4-1976

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2108

ΘΕΜΑ: «Ἐπιμνημόσυνος Δέησις ὑπὲρ τῶν ἐν Μεσολογίᾳ πεσόντων».

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀριθμ. 30466/20-3-1976 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, περὶ τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς 150ετη-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Έδραιωσις τῆς ἐνότητος τῆς Ὀρθοδοξίας.

Τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μεθ' ὅλων ἰδιαιτέρας συγκινήσεως καὶ χαρᾶς παρηκολούθησε τὰς ἐπιπτώσεις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰς τὴν Βουλγαρίαν μεταβάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ τῶν συνοδούντων αὐτὸν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν μελῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀντιπροσωπείας. Χαρακτηριστικὰ σχετικῶς εἶναι αἱ δηλώσεις τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: «Εἶμαι ὄχι μόνον κατενοουσιασμένος, ἀλλὰ συγκεκριημένος ἀπὸ τὰς φιλοφρονήσεις καὶ τὸ πνεῦμα εὐκρινεοῦς συνεργασίας, πὺν διέπει τόσον τὸν Πατριάρχην Μάξιμον, ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Ἐκ μέρους δὲ τῆς Κυβερνήσεως ἐτύχομεν ἐξαιρετικῶν τιμῶν».

Ἀληθῶς εἶναι εὐδαίμων τὸ γεγονός, ὅτι ἐπισημῶτατοι ἐκπρόσωποι τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ ἐξήρασαν τὴν σημασίαν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπισκέψεως. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ βουλγαρικοῦ κράτους Πρόεδρος Ζίβκοφ διεκήρυξεν: «Εἶμαι εὐτυχῆς, πὺν ἐδέχθη τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἱεραῆς Συνόδου καὶ συνωμιλήσαμε φιλικῶς καὶ ἐγκαρδίως γύρω ἀπὸ τὰ θέματα τῆς φιλίας καὶ τῆς συνεργασίας τῶν δύο λαῶν. Πιστεύω, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι τῶν δύο χωρῶν θὰ παίξουν κύριον ρόλον εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ συναδέλφωσιν τῶν λαῶν μας». Κατὰ τὴν δήλωσιν ἐξ ἄλλου τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Μαξίμου, ἡ εἰς Βουλγαρίαν μετάβασις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ «συνεβάλετο εἰς τὴν διεύρυσιν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τὴν ἐδραίωσιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἱεραῆς Ὀρθοδοξίας».

ρίδος ἀπὸ τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου, Συνοδικῆ ἐξουσιοδοτήσῃ παρακαλοῦμεν, ὅπως ἐντέληςθε, ἵνα κατὰ τὴν Κυριακὴν Πην Ἀπριλίου 1976 ἀναπεμφθῶσιν ἐπιμνημόσυνοι δεήσεις εἰς τοὺς ἱεροὺς Καθεδρικοὺς Ναοὺς τῆς καθ' ὑμᾶς Θεοσώστου Ἐπαρχίας ὑπὲρ τῶν πεσόντων κατὰ τὰς δύο πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου καὶ τὴν ἐξοδὸν τῆς ἡρωϊκῆς φρουρᾶς τῆς Ἱεραῆς Πόλεως, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 150 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ἐξόδου.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

ἀ.α. Ἀρχιμ. Ἀμβρόσιος Λενῆς

Συνεχιζομένη δραστηριότης.

Ἀπὸ 28ης Ἰουνίου μέχρι 1ης Ἰουλίου ἐ.ξ. ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ Ὀρθοδόξου Θεολογίας «Ἁγιος Σέργιος» τῶν Παρισίων διαπρεπεῖς λειτουργιολόγοι πασῶν τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν θὰ συνέλθουν εἰς τὴν «23ην Ἑβδομάδα λειτουργικῶν μελετῶν» πρὸς ἐξέτασιν τοῦ γενικοῦ θέματος «Ἡ λειτουργικὴ κοινότης καὶ οἱ διάφοροι ρόλοι αὐτῆς».

Τὸ γεγονός τοῦτο δίδει ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν χαρὰν μας διὰ τὴν συνεχιζομένην δραστηριότητα τῶν ἐκλεκτῶν στελεχῶν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἰνστιτούτου, ὅπερ ἀπ' ἐνός διὰ τῆς ὀργανώσεως τῶν «λειτουργικῶν ἐβδομάδων» συνεβάλετο εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν λειτουργικῶν σπουδῶν καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ γνησίου οἰκουμενικοῦ Πνεύματος καὶ ἀπ' ἑτέρου διὰ τῆς καθ' ὅλον θεολογικῆς του ἀκτινοβολίας προβάλλει τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα καὶ τὴν ὀρθόδοξον σκέψιν εἰς τὴν Δύσιν.

Πρέπει νὰ συνενώσωμεν τὰς δυνάμεις μας.

Ἡ ὑπ' ἀρ. 2111 πρόσφατος Ἐγκύκλιος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ἀναφερομένη εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ἀσέμνου περιεχομένου κινηματογραφικῶν ἢ θεατρικῶν ἔργων καὶ συγγραμμάτων, τονίζει ὅτι «τὰ ἔργα ταῦτα πλήττον καιρῶς τὴν πνευματικὴν ὑγείαν τῶν νέων μας. Ἀποχανώνουν τὴν ψυχὴν των, καθιστοῦν αὐτοὺς ἀξιολογικῶς τυφλοὺς, ἰδεολογικῶς ἀνεστίους, ἀνεργατίστους καὶ πνευματικῶς ὑποβάτας, δημιουργοὺν ἐντὸς αὐτῶν ἐν εἶδος «πέμπτης φάλαγγος», ἥτις παραλύει τὰς βουλευτικὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἀγωνιστικὴν των διάθεσιν, ἐκμηδενίζει τὸ ἀντιστασιακόν των νῦρον, προετοιμάζει τὴν ἄβουλον παράδοσιν των εἰς τὴν ἥτταν. Τοιοῦτοτρόπως αἱ φθοροποιὶ καὶ διαβρωτικαὶ αὐταὶ ἐπιδράσεις εἰς τὸν ψυχοσωματικὸν ὀργανισμόν ἰδίως τῶν νέων παίξουν τὸν ὀρόλον τῶν παρασθησιογόνων ναρκωτικῶν. Εἶναι ἡ ὑστάτη ὥρα νὰ ἀντιληφθῶμεν, ὅτι ἐν εἶδος πνευματικῆς χολέρας ἐξαπλοῦται ὀλονὲν καὶ περισσότερο καὶ διακυβεύει τὴν πνευματικὴν ὑγείαν καὶ βιολογικὴν εὐρωστίαν τῆς νέας γενεᾶς καὶ προετοιμάζει τὴν δημοιοργίαν τῆς ἠθικῆς δυσμορφίας. Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ ἐπικινδύνου ἐχθροῦ, ὁ ὁποῖος δὲν εὐρίσκεται ἀπλῶς ἐπὶ θύραις, ἀλλ' ἔχει ἤδη εἰσχωρήσει εἰς πολλὰς ἐκ τῶν οἰκιῶν μας, πρέπει νὰ γίνῃ καθολικὸν αἴτημα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, πάντες οἱ Ἕλληνες καὶ ἰδίως οἱ ἐντεταλμένοι καὶ ἀρμοῖδοι διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νεολαίας, πρέπει ὑπὸ τὴν ἐνοπιὸν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας νὰ συνενώσωμεν τὰς δυνάμεις μας εἰς μίαν ἐνιαίαν προσπάθειαν, ἥτις θὰ ἀποβλέπη

εἰς τὸ νὰ κατευθύνωμεν τὸ βλέμμα τῶν νέων εἰς ἀνωτέρους πνευματικούς προσανατολισμούς καὶ εἰς τὸ νὰ προσφέρωμεν εἰς αὐτοὺς καλλιτεχνικά ὑποκατάστατα, ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰς αἰσθητικὰς ἀνάγκας καὶ τὸν ἐκλεκτὸν δυναμισμὸν τῶν.

Φορεὺς τοῦ πνεύματος τῆς «καινῆς κτίσεως».

Ἡ ἀντίδρασις ἐναντίον τῶν ἀσέμνων ἔργων, περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο λόγος εἰς τὴν προηγουμένην παρατήρησιν, ἤρξατο εὐτυχῶς ἐκδηλουμένη καὶ εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν τῶν προοδευτικῶν δημοσιογράφων. Οὕτω λ.χ. εἰς ἕξ αὐτῶν κατέκρινε προσφάτως Ἑλληνα σκηνοθέτην ὡς προβάλλοντα «τὸν ξεπεσμό τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν βασιλεία τῆς προστυχιᾶς τῆς σάρκας στὴν ἐποχὴ μας» κατὰ τρόπον «ἀφελῆ, παιδαριώδη, πονηρότατα συνδυασμένο μὲ τὸν ὑπολογισμό τῆς ἐμπορικότητος...».

Ἐὰν προοδευτικοὶ δημοσιογράφοι χρησιμοποιοῦν τοιαύτην γλῶσσαν, ποτὲ δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀδιάφορος ἡ Ἐκκλησία, ἥτις ὡς φιλόστοργος μήτηρ καὶ ὡς («ἡ ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς») (Ματθ. κγ', 37) ὀφείλει νὰ περιφρουρήσῃ τὰ τέκνα τῆς καὶ νὰ τὰ προφυλάξῃ ἐκ πάσης ἐπιβουλῆς τῶν δυνάμεων τῆς πνευματικῆς δουλείας καὶ φθορᾶς. Ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε πρέπει νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐκ λόγων ἀνθρωπαρεσκείας συνθηκολογεῖ μὲ τὰς τάξεις τῶν φορέων τῆς κοινωνικῆς ἀποσυνθέσεως ἢ τηρεῖ στάσιν οὐδετερότητος ἐναντι αὐτῶν καὶ ἐπιδιώκει νὰ δημιουργήσῃ κατάστασιν ἀνεκτῆς γειτονίας μὲ αὐτούς. Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονισθῆ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης, ἡ Ἐκκλησία ὡς φορεὺς τοῦ Πνεύματος τῆς «καινῆς Κτίσεως», οὐδέποτε ἀνέχεται νὰ εἶναι οὐραγὸς τῆς ἐκτροχιασθείσης κοινωνίας ἢ ἐξάρτημα καὶ τελευταῖος τροχὸς τῆς κοινωνικῆς ἀμάξης, ἀλλὰ θέλει νὰ προπορεύηται καὶ νὰ εἶναι ῥηξικέλευθος πνευματικὴ ἡγεσία.

Ἡ ὀργάνωσις τῶν κατασκηνώσεων.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας γίνονται πολλαὶ ἀνακοινώσεις περὶ τῶν ἀρχομένων κατασκηνώσεων, αἷτινες ὀργανοῦνται οὐ μόνον ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν Ὑπουργείων Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, ὡς καὶ ὑπὸ διαφόρων ἰδιωτικῶν ὀργανισμῶν καὶ σωματείων.

Ἀναμφιβόλως αἱ κατασκηνώσεις δύνανται νὰ ἀποβοῦν διὰ μυριάδας παιδιῶν σπουδαιότατος παράγων ὑγείας καὶ ἀγωγῆς. Ἀλλ' ἄρα γε συμβαίνει πάντοτε τοῦτο;

Ἀναμφιβόλως, ὅταν ὑπάρχουν αἱ καλὰ ἐγκαταστάσεις καὶ αἱ προϋποθέσεις τῆς καλῆς διατροφῆς, ἢ κατασκήνωσις συμβάλλεται σπουδαιότατα εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ὑγείας τῶν παιδιῶν. Ἀλλ' ἐξ ἐπόψεως παιδαγωγικῆς, τὰ ἀποτελέσματα δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι τὰ προσδοκώμενα, ἐὰν τὰ στελέχη τῶν κατασκηνώσεων δὲν εἶναι πρόσωπα ἐξωπλισμένα μὲ ἱερὸν ζῆλον, ἀγάπην καὶ καταλλήλους παιδαγωγικὰς καὶ ψυχολογικὰς γνώσεις.

Ὅθεν ὁ κύριος στόχος τῶν ὀργανωτῶν τῶν κατασκηνώσεων πρέπει νὰ εἶναι οὐ μόνον ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῆς διατροφῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιλογή τῶν καταλλήλων στελεχῶν, ὡς καὶ ἡ εἰδικὰ σεμινάρια κατάλληλος ἐκπαίδευσις καὶ προετοιμασία αὐτῶν διὰ τὴν ὑψηλὴν τῶν ἀποστολῆν.

Ἀνάγκη ἀφυπνίσεως τοῦ αἰσθήματος τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς εὐθύνης.

Πρόσφατοι στατιστικαὶ παρέχουν τὴν πληροφορίαν, ὅτι ἡ χώρα μας εἰς τὸν τομέα τῶν τροχαίων ἀτυχημάτων ἔχει εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην τὰ πρωτεῖα. «Τοιοῦτοτρόπως ἀνὰ 10.000 ὄχηματὰ κατὰ τὰ ἔτη 1973 καὶ 1974 εἴχομεν 744 τραυματίας καὶ 329 νεκρούς, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ περισσότεραι εὐρωπαϊκαὶ χῶραι εἴχον διὰ τὸν ἴδιον ἀριθμὸν ὀχημάτων περίπου τὸ ἕμισον τῶν ἰδικῶν μας τραυματιῶν καὶ νεκρῶν». Μάλιστα διεπιστώθη ἐπὶ πλέον, ὅτι «ὄσον ἀφορᾷ τὴν ὑπαιτιότητα τοῦ ὀδηγοῦ κατὰ ομάδες ἡλικιῶν ἔχει βρεθῆ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀτυχημάτων ἀπὸ νέους ὀδηγούς παρουσιάζεται ἀξέημενος».

Ἐκ τούτων γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ ὄλον ζητήματος προϋποθέτει οὐ μόνον καταλλήλους ἀστυνομικὰς διατάξεις, ἀλλὰ καὶ τὴν παρὰ τοῖς ὀδηγοῖς ἀφυπνίωσιν τοῦ αἰσθήματος τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς εὐθύνης. Τὸ ὄλον ζήτημα, συναρτώμενον καὶ πρὸς τὴν ἐντολὴν («οὐ φονεύσεις»), εἶναι πρὸ πάντων ζήτημα ἠθικόν. Ἐπομένως ἡ ὅλη ἐκπαίδευσις καὶ προετοιμασία τῶν ὀδηγῶν δὲν πρέπει νὰ εἶναι μόνον καθαρῶς τεχνικὴ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχη καὶ πνευματικὴν διάστασιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τὴν 10ην Μαΐου ἔ. ἔ., τὸν Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον 'Αθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Κ. Κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ἔπεσκέφθησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θήρας, 'Αμοργοῦ καὶ Νήσων κ. κ. Γαβριήλ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρου κ. κ. Βαρνάβας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. κ. Σπυρίδων, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. κ. Διονύσιος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. κ. Γεώργιος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης 'Ιερισσοῦ, 'Αγίου Ὀρους καὶ 'Αρδαμερίου κ. κ. Παῦλος.

—Τὴν 17ην Μαΐου, ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος παρέστη εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἑθνικῆς πινακοθήκης. Παρέστησαν ἐπίσης ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κων/νος Τσάτσος, ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Κων/νος Καραμανλῆς, ὁ ὑπουργὸς Προεδρίας Κυβερνήσεως καὶ Ἑθνικῆς παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γεώργιος Ράλλης, Ἕλληνες καὶ ξένοι Πρεσβευταὶ καὶ πλῆθος κόσμου.

—Τὴν 18ην Μαΐου, ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος κ. κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὸν κ. Νικόλαον Γανώσπην. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ἔσχεν συνεργασίαν μετὰ τῶν διαφόρων γραφείων τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς καὶ ἔδωκεν τὰς καταλλήλους ὁδηγίας εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν γραφείων.

—Τὴν 13.00ην ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος προήδρευσε τοῦ Δ' Συμβουλίου τοῦ Ν.Ι.Ε.Ε. κατὰ τὴν τακτικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν εἰς τὴν αἴθουσαν συνεδριάσεων τοῦ 'Αρχιεπισκοπικοῦ Μεγάρου.

—Τὴν 19ην Μαΐου, ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὸν ἐν Ἀθήναις Κεντρικὸν Δ. Συμβούλιον τῶν ἐν Ἑλλάδι 'Ισραηλιτῶν. Τὸν κ. Νικ. Ἀθανασίου, βουλευτὴν Θεσπρωτίας, καὶ τὸ Δ. Συμβούλιον τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν.

—Τὴν 17.00ην ἀπογευματινὴν τῆς ἰδίας ἡμέρας προήδρευσε Συνεδριάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. εἰς τὴν αἴθουσαν συνεδριάσεως τοῦ 'Αρχιεπισκοπικοῦ Μεγάρου.

—Τὴν 24ην Μαΐου, ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη 'Ιερεῖς τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς, ἤκουσε καὶ ἐξήτασεν τ' ἀπασχολούντα αὐτοὺς θέματα, ἔδωκεν δὲ τὰς καταλλήλους ὁδηγίας καὶ ἐντολὰς εἰς τὰ διάφορα γραφεῖα τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς διὰ τὴν δυνατὴν αὐτῶν ἐπίπλυσιν.

—Τὴν 11.00ην τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐπραγματοποιήθη σύσκεψις εἰς τὸ 'Αρχιεπισκοπικὸν Μέγαρον τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ μελῶν τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τῆς συσκέψεως συμμετέσχε ὁ 'Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς συσκέψεως ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος ἔδωκεν συνέντευξιν εἰς τοὺς Ἕλληνας δημοσιογράφους διὰ τὰ συζητηθέντα θέματα τῆς προσυνόδου τῆς μελλούσης νὰ συνέλθῃ λίαν προσηχῶς Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

—Τὴν 25ην Μαΐου, ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος κ. κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὸν κ. Εὐστράτιον Ἀθανασάκων, βουλευτὴν Θεσπρωτίας, τὴν κ. Βιργινίαν Τσουδεροῦ, βουλευτ. Ἀθηνῶν, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. κ. Ἀντωνίου.

—Τὴν 27ην Μαΐου, ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κίτρου κ. κ. Βαρνάβαν, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. κ. Θεόφιλον, Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ.κ. Σπυρίδωνα, τὸν κ. Κουτσελόπουλον Κων/νον, καὶ τὸν κ. 'Ιωάννην Ἀντωνόπουλον, βουλευτὴν Μαγνησίας.

Τὴν 28ην Μαΐου ὁ Σεβασμιώτατος Γέρον Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μελίτων ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου εἰς τὸ παρεκκλησίον τῆς 'Ιερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς εἰδικὴν τελετὴν, ἀπένευμε τὸ ὄφθικιον τοῦ Ἀρχοντος Μεγάλου Ρήτορος τοῦ Πατριαρχείου εἰς τὸν δημοσιογράφον κ. Παῦλον Παλαϊολόγον διὰ τὴν ἀπὸ 60 ἔτη προσφορὰν του εἰς τὸ γένος καὶ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, καὶ τὸ ὄφθικιον τοῦ Ἀρχοντος Μεγάλου Δικαιοφύλακος εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. κ. Ἀθανάσιον Ἀρβανίτην διὰ τὰς πολυτίμους αὐτοῦ ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν ὁ Μακάρ. 'Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, Οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀττικῆς κ. Δωρόθεος, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος, Γόρτυνος κ. Θεόφιλος, Τραπεζοπόλεως κ. Δαμασκηνός, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος Ζῦδας, καὶ ἕτεροι κληρικοί.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς καὶ μετὰ σύντομον προσφώνησιν τοῦ Σεβ. Γέροντος Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνος ὁ διοικητὴς τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. κ. Ἀθαν. Ἀρβανίτης ἀντεφώνησεν εὐχαριστῶν τὸν Σεβασμιώτατον ὡς ἀκολούθως:

Σεβασμιώτατε Γέρον, Μητροπολίτα Χαλκηδόνος, κύριε Μελίτων,

Ἐν συγκινήσει βαθεῖα καὶ κατανύξει ψυχῆς ἴσταμαι σήμερον ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας σεπτῆς μοι Σεβασμιότητος τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Α.Θ.Π., ἐνωτιζόμενος παρὰ τῶν σεπτῶν χειλέων Αὐτῆς, τὸ ἱερὸν ἄγγελμα τῆς ἀνυπόθεσώς μου εἰς τὴν τάξιν καὶ περιωπὴν τῶν Ὀφθικιάων τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ καὶ Ἀποστολικοῦ Θρόνου, διὰ τῆς ἀναγορευσέως μου εἰς Ἀρχοντα Μέγαν Δικαιοφύλακα.

Ἀπορῶ τὸν νοῦν, Σεβασμιώτατε, καὶ τὸν λογισμὸν καταπλήττομαι, διότι ἡ Μήτηρ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐπιβλέψασα στοργικῶς ἐπ' ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον, ὕψωσέ με τιμητικῶς τόσο, ὥστε νὰ ἰλιγγιῶ πρὸ τῆς τιμῆς ταύτης, ἡ ὁποία συνιστᾷ δι' ἐμὲ ἀνυπολόγιστον ἠθικῆς ἀξίας εὐλογίαν, καὶ ἀπροσμετρήτου κάλλους ἐμπειρίαν.

Τὴν καρδίαν μου δονοῦσι σήμερον ἀφ' ἐνὸς μὲν συναισθημάτων εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν προσγενομένην μοι τιμὴν, ἀφ' ἑτέρου δὲ σκέψεις ἀνταποκρίσεως κατὰ δύναμιν εἰς αὐτὴν, πρὸς δόξαν καὶ εὐκλείαν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας. Καὶ διὰ μὲν τὴν ἔσσει ἐναντι τοῦ Πρώτου τῆς Ὀρθοδοξίας Θρόνου εὐγνωμοσύνην μου καὶ ἀφοσίωσιν μου καὶ πίστιν μου, παρακαλῶ ὅπως δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν καὶ ἔντιμον ὑπόσχεσίν μου. Διὰ δὲ τὴν ἐν συναισθησει ἐθνῆνης ἀνταπόκρισίν μου εἰς τὰ μητρικὰ αἰσθήματα τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ἐναντί μου, καὶ αὐτῆς παρακαλῶ ἵνα δέησθε, ὅπως ὁ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτωρ ἀξιοί με, ὅπως περιπατῶ μετὰ συνέσεως καὶ σοφίας, πολιτευόμενος πάντοτε ἀγαθῶς καὶ πιστῶς.

Παρακαλῶ ὡσαύτως Σεβασμιώτατε, ὅπως ἀγαθυνθῆτε καὶ μεταφέρητε τῷ Παναγιωτάτῳ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κ. Δημητρίῳ καὶ τῇ περὶ Αὐτῷ Ἁγίᾳ καὶ 'Ιερᾷ Συνόδῳ, τοῖς εὐδοκῆσασιν ἵνα μοὶ ἀπονεμηθῇ τὸ ὑψηλὸν τοῦ Μεγάλου Δικαιοφύλακος ὄφθικιον, τὴν ἔκφρασιν τῶν υἱκῶν καὶ εὐλαβῶν μου προσκυνημάτων καὶ τοῦ ἀπέριου σεβασμοῦ μου. Εὐχαριστῶ ἐπίσης καὶ Ὑμᾶς διὰ τὴν μεγάλην πρός με ἀγάπην καὶ εὐνοίαν Ὑμῶν. Εἴθε ὁ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Δομήτωρ καὶ Ἀρχηγὸς νὰ κρατῆν Ὑμᾶς ἀπαντὰς εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ἱερῶν χρεῶν Ὑμῶν καὶ νὰ ἀναδεικνύῃ ἔσσει τὸν πάνσεπτον Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως φῶς λαμπρῶν καὶ ὀδηγῶν τῆς ὑπ' οὐρανὸν Ὀρθοδοξίας πρὸς τὰς σωτηρίους νομάς τοῦ Κυρίου.

Η Α. ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΣ Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Τὸ ἀπόγευμα Δευτέρας τῆς Διακαινησίμου, ἡ Α. Μακαριότης, ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων κ. Σνὸρκ Καλουσιάν, συνοδεῖα τοῦ Θεοφίλ. Ἐπισκόπου κ. Σαχάν Σιβατζιάν καὶ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Βασάκ Μπασματζιάν, ἐπεσκέφθη καὶ συνεχάρη τὴν Α.Θ. Παναγιότητα, τὸν Πατριάρχην, ἐπ' εὐκαιρία τῆς Ἑορτῆς τοῦ Πάσχα τῶν Ὀρθοδόξων.

Ἡ Α. Μακαριότης ἐγένετο δεκτὴ μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου προβλεπόμενων τιμῶν, παρὰ δὲ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότητος.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν, τῶν κωδῶνων τοῦ Π. Πατριαρχικοῦ Ναοῦ κρουόμενων χαρμωσύνως, ἡ Α. Μακαριότης, προσκύνησεν ἐν αὐτῷ καὶ εὐχηθεῖσα πᾶσι τοῖς παρισταμένοις καλὸν Πάσχα, προϋπέμφθη μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς πύλης τῶν Πατριαρχείων μετὰ τῶν προσηκουσῶν τῷ ὑψηλῷ Αὐτῆς ἀξιώματι τιμῶν.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

1. Λάμπρου Ἰ. Κατσίκη, Γάμος καὶ διαζύγιο, ἠθικῶς-κοινωνικῶς-νομικῶς (διαπιστώσεις—κρίσεις—ὑποδείξεις). «Νέα σκέψη», Ἀθήναι (ἀνευ χρονολογίας!), σ. σ. 223.

1. Ἔργον ἐπίκαιρον καὶ τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρον. Εἶναι τοῦτο ἀπαύγασμα ἐπιπόνου καὶ πολυχρονίου σπουδῆς τοῦ συγγραφέως, ὅστις ἐπεδίωξεν νὰ ἐκθέσῃ ἀντικειμενικῶς καὶ ἐξῶ προκαταλήψεων τὸ πάντοτε ἐπίκαιρον θέμα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, τὸ πολυπλευρον καὶ πολυδιάστατον πρόβλημα, τὸ πάντοτε ἐπίκαιρον, ἐλκῦον τόσον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ἐνδιαφέρον ὅσον καὶ τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ συμπάσης τῆς κοινωνίας, ἐν ἣ πάντες διαβιοῦμεν. Ὁ σ. προσεπάθησε καὶ ἐπέτυχε νὰ ἐκθέσῃ ὄχι τόσον θεωρίας ἢ γνώμας ἐν τῇ ἀξιολογήσει τοῦ γάμου. Κυρίως ἠθέλησε νὰ προβάλῃ ἐκτυπον τὴν εἰκόνα τῶν δημιουργουμένων ἐπιτυχῶν ἢ ἀτυχῶν καταστάσεων νὰ ὑποδείξῃ τὰ δυσμενῶς ἐπὶ τοῦ γάμου ἐπιδρώντα αἷτια· τὰ ἐλαττήρια τῶν συζευγνυμένων· τὰς σχέσεις γενικῶς τῶν συζύγων· τὰ προκαλοῦντα τὴν φθορὰν καὶ διάλυσιν τῶν ἱερῶν δεσμῶν τοῦ γάμου· τὰ ἐνοῦντα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τοὺς συζευγνυμένους· τὰς σχέσεις γονέων καὶ τέκνων· τὰς προϋποθέσεις συνάψεως ἐπιτυχοῦς γάμου· τὰ μελετώμενα προγαμιαῖα πιστοποιητικὰ καὶ τὸ διαζύγιον μετὰ τῶν ἐπακολουθούντων δυσμενῶν δι' ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐξοχὴν διὰ τὰ τέκνα, ἐπιδράσεων. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μέρει ἐξετάζεται «νομικῶς» ὁ τε γάμος καὶ τὸ διαζύγιον. Τὰς προϋποθέσεις τελέσεως γάμου ὁ σ. διαιρεῖ εἰς θετικὰς καὶ ἀρνητικὰς (κωλύματα γάμου, συγγενικὸς δεσμὸς κ.τ.τ.). Ὁμιλεῖ ἐπίσης καὶ περὶ μεικτῶν γάμων, ἀδειῶν τελέσεως γάμου ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων, περὶ ἀκυρότητος γάμου κ.ἄ. Ἐπίσης ἐκτίθησι τὰ περὶ τῶν προσωπικῶν σχέσεων, ὡς καὶ περὶ τῶν περιουσιακῶν καταστάσεων (προικὸς κλπ.). Διαλαμβάνει καὶ περὶ τῆς γνησιότητος ἢ μὴ τοῦ τέκνου καὶ τῶν ἐπακολούθων τῆς διαπιστώσεως ταύτης. Ἐξετάζεται ἐπίσης ἡ πατρικὴ ἐξουσία κ.ἄ. Ἐπίσης θέματα ἐνδιαφέροντα εἶναι καὶ τὰ ἐκτιθέμενα ἐν ἀντικειμενικότητι ὑπὸ τοῦ σ. τὰ ἐξῆς: Ἀμοιβαία διατροφή, ἐξώγαμα τέκνα,

ἐγκατάλειψις ἐγκυμονούσης, ἐπιτροπεία ἀνηλίκων, κηδεμονία ἀνηλίκων, δικαστικὴ ἀπαγόρευσις κ.ἄ. Τέλος διαλαμβάνει περὶ διαζυγίου, περὶ τῶν αἰτίων τοῦ διαζυγίου (μοιχεία, διγαμία, ἐπιβουλή ζωῆς, κακόβουλος ἐγκατάλειψις, ἰσχυρὸς κλονισμὸς), ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν «ἀναιτίων» λόγων διαζυγίου, ὡς ὁ σ. χαρακτηρίζει τοὺς λόγους τούτους, ἦτοι: Φρενοβλάβειαν, λέπραν, ἀνικανότητα, ἀφάνειαν. Τὰ ἀποτελέσματα δὲ τοῦ διαζυγίου ἐκτίθενται ἐν συντομίᾳ καὶ ἐν τέλει τοῦ ἔργου.

2. Τὸ ἔργον, μετ' ἀντικειμενικότητος γεγραμμένον, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ἀποτελεῖ οἰονεὶ καὶ δείκτην καὶ ἐγχειρίδιον γνώσεως ὅλων τῶν πλευρῶν καὶ ὅλων τῶν θεμάτων ἢ προβλημάτων, ἅτινα σχετίζονται πρὸς τὸ μέγα μυστήριον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν, ἦτοι τὸν γάμον, καὶ τὰ μεγάλα προβλήματα, ἅτινα συνεπακολουθοῦσι τῆς ἀνεπιτυχοῦς διαβιώσεως τῶν συζευγνυμένων. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἤγειρε τὸ ἐνδιαφέρον μου ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀνα χεῖρας ἔργου, εἶναι ἡ μετὰ προσοχῆς ἐκθεσις ἐκάστου θέματος καὶ ἡ ἀποφυγὴ προσωπικῶν κρίσεων, εὐμενῶν καὶ καταφατικῶν ἢ δυσμενῶν καὶ ἀποφατικῶν ἐν τῇ διαπραγματεύσει τῶν πολυπλευρῶν προβλημάτων. Ὁ συντάκτης τοῦ ἔργου δὲν εἶναι ἀσφαλῶς θεολόγος. Ἴσως διὰ τοῦτο δὲν ἠσχολήθη ἐκτενῶς καὶ περὶ τὴν δογματικὴν καὶ ἐκκλησιαστικο-κανονικὴν σπουδαιότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Πάντως τὸ ἔργον του εἶναι πολλαπλῶς ἀξιοσῦστατον. ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Νικολάου Β. Τωμαδάκη, Λουκάρεια: Α' Νεόφυτος Γ' Κρῆς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης (1636-1637) ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας. Β' Ἐξ ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ Κυρίλλου Λουκάρειας. Γ' Σημείωμα περὶ τοῦ Ἀλεξανδρείας Ἰωαννικίου. (Ἀνάτ. ἐκ τοῦ ΜΑ', 1974 τ. Ἐπ. Ἐτ. Βυζ. Σπ.). Ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 153-194.

Τοῦ αὐτοῦ, Βυζαντινὴ ἔγχεις ὀρολογία. Αὐτοῦργιον-παροικία (ἀγροικικὴ-ἐγχώριος). Ἀνάτ. ἐκ τοῦ ΟΕ' τ. τοῦ Περιόδ. «Ἀθηνᾶ». Ἐν Ἀθήναις 1974/75, σσ. 69-75.

Τοῦ αὐτοῦ, Τρία γράμματα τοῦ Ἱεροῦ Ἀρτεμίου πρὸς τὸν Ζαχαρίαν Πρακτικίδην. Ἀνάτ. ἐκ τῆς Ἰστ. καὶ Λαογρ. Ἐτ. Ν. Λασιθίου-Κρήτης. Ἀγ. Νικόλαος-Κρήτης 1974, σ. 207-216.

Τρία σύντομα μελετήματα ἀξιοσπούδαστα, θεμελιωμένα ἐπὶ τε τῶν πηγῶν καὶ μετὰ διονυχιστικὸν ἔλεγχον καὶ ἐπὶ τῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας. Ἔργα πηγαῖα, εὐμέθοδα, μετὰ λογοτεχνικῆς δεξιότητος, ἱστορικῆς ἀποδεικτικῆς δυνάμεως καὶ φιλολογικῆς ἀκριβολογίας, συμβάλλοντα καὶ ταῦτα μετὰ τῆς πλουσιωτάτης ἐπιστημονικῆς, τοῦ γνωστοῦ Βυζαντινολόγου συγγραφέως, παραγωγῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς Γραμματείας καὶ διαφατίζοντα εἰδικώτερον τὴν προσωπογραφίαν τετιμημένων Κρητῶν ἀνδρῶν, πολλὰ συνεισενεγκόντων εἰς τε τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Κ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά Μητρόπολις 'Αρτης

'Εχοντας υπ' ὄψει 1) τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Ν.Δ. 1398/1973 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων, 2) τὴν υπ' ἀριθ. 204 καὶ ἀπὸ 23-11-1973 ἀπόφασιν ἡμῶν «περὶ συστάσεως δέκα (10) 'Οργανικῶν θέσεων Διακόνων ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μητροπόλει 'Αρτης» καὶ 3) τὸ ἄρθρον 33 παράγ. 2 καὶ 3 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς 'Οργανικῆς θέσεως Διακόνου τοῦ ἐν 'Αρτῇ Μητροπολιτικοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Δημητρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων διὰ τὴν ὡς ἄνω θέσιν.

'Εν 'Αρτῇ τῇ 31ῃ Μαΐου 1976

† 'Ο 'Αρτης Γ'ΝΑΤΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις 'Αλεξανδρουπόλεως

'Εχοντας υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 § 2 τοῦ υπ' ἀριθμὸν 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ι. Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», ὡς καὶ τὰς διατάξεις παντὸς νεωτέρου σχετικοῦ Νομοθετήματος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων, διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κάτωθι ἐφημεριακῶν θέσεων. 1) 'Αγίου Γεωργίου Κόλων, 2) 'Αγίων 'Αναργύρων Πόρου, 3) 'Αγίου Νεκταρίου Τυχεροῦ, 4) Κοιμήσεως Θεοτόκου Λυκόφωτος, 5) 'Ιωάννου τοῦ Προδρόμου Βρυσοῦλας, 6) Κοιμήσεως Θεοτόκου Χώρας Σαμοθράκης, 7) Μεταμορφώσεως Σωτήρος 'Αλεξανδρουπόλεως, 8) 'Αγίου Νεκταρίου 'Αλεξανδρουπόλεως, 9) Γενεσίου Θεοτόκου Δευκίμης, 10) 'Αγίας Τριάδος Δωρικῶν, 11) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μοναστηρακίου καὶ 12) 'Αγίου Νικολάου Τριφυλλίου.

'Ἡ ὑποβολὴ σχετικῶν αἰτήσεων δέον ὅπως πραγματοποιηθῇ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «'Εκκλησία».

'Εν 'Αλεξανδρουπόλει τῇ 9ῃ 'Ιουνίου 1976

† 'Ο 'Αλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Γρεβενῶν

Προκήρυξις ἐκλογῆς Διακόνων

'Εχοντας υπ' ὄψει: 1) τὰς διατάξεις τοῦ υπ' ἀριθ. 1398/1973 Ν. Δ/τος 2) τὴν υπ' ἀριθ. 256/30.Α.76 'Απόφασιν ἡμῶν 3) τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 καὶ 35 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ υπ' ἀριθ. 1398/1973 Ν. Δ/τος πλήρωσιν τῶν κάτωθι 'Οργανικῶν κενῶν θέσεων Διακόνων τῶν ἐνοριακῶν 'Ιερῶν Ναῶν: 1) Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Γρεβενῶν (δύο θέσεις) 2) 'Αγίου Γεωργίου Γρεβενῶν 3) 'Αγίας Τριάδος Καρπεροῦ 4) Κοιμ. Θεοτόκου Κνίδης 5) 'Αγίου 'Αθανασίου Σπηλαίου 6) 'Αγίου Δημητρίου Μεγάρου 7) 'Αγίων

'Αποστόλων - 'Αγίου Γεωργίου 8) 'Αγίων Θεοδώρων - 'Αγίων Θεοδώρων καὶ 9) 'Αγίου Νικολάου Κηπουρείου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

'Εν Γρεβενοῖς τῇ 1ῃ 'Ιουνίου 1976

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ - ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΣ

† 'Ο Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Δημητριάδος

'Εχοντας υπ' ὄψει 1) τὰς διατάξεις τοῦ υπ' ἀριθ. 1398 τῆς 19ῃς Μαΐου 1973 Νομοθ. Διατάγματος (Φ.Ε.Κ. 112/23.5.1973 τ. Α'), «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων παρὰ τῇ 'Ιερᾷ 'Αρχιεπισκοπῇ 'Αθηνῶν καὶ ταῖς 'Ιεραῖς Μητροπόλεσι τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος», καὶ τὸ ἄρθρον 33 τοῦ Κανονισμοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων Διακόνων διὰ τοὺς 'Ιερούς Ναοὺς 1) 'Αγ. Βασιλείου, 2) 'Αγ. Δημητρίου, 3) 'Αγ. 'Αναργύρων καὶ 4) 'Αγ. Κων/νου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων, 'Εκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ Κανονισμῶν προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν Βόλῳ τῇ 5ῃ 'Ιουνίου 1976

† 'Ο Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

'Εχοντας υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ Κανονισμοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν 'Εφημεριακῶν θέσεων 1) 'Αθήσου, 2) Βιζίτσας, 3) Δρυμῶνος, 4) 'Ελάφου 'Αγιάς, 5) Ζαγοράς, ('Αγ. Γεωργίου), 6) Καλαμακίου 'Αγιάς, 7) Κορωπῆς, 8) Καστρίου 'Αγιάς, 9) Μακρυρράχης, 10) Μουρσιῶν, 11) Προμαυρίου καὶ 12) Πορταριάς ('Αγ. 'Αναργύρων), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων, 'Εκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ Κανονισμῶν προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν Βόλῳ τῇ 5ῃ 'Ιουνίου 1976.

† 'Ο Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

'Εχοντας υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσιν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγ. Βαρβάρας τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ι. Μητροπόλεως ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων.

δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων τῆς ἐν λόγῳ κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως:

'Ἐν Αἰγίῳ τῇ 20ῃ Μαΐου 1976

† 'Ο Καλαβρῦτων καὶ Αἰγιαλείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις 'Ιωαννίνων

Τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως 'Ιωαννίνων ἐν τῇ Συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 9-6-1976, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33, τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Κων/νου καὶ 'Ελένης Σταυρακίου 'Ιωαννίνων, καλεῖ τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων, 'Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τῇ 'Ιερᾷ Μητροπόλει, τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Διὰ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον

'Ο Γ ρ α μ μ α τ ε ὺ ς

Πρεσβ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΓΓΗΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

'Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 παράγρ. 2 καὶ 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ, ἀπερὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ἐνοριῶν καὶ 'Ἐφημερίων καὶ προτιθέμενοι νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν 'Ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἁγίου Νικολάου Ἀλέας Μαντινείας, 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Εὐάνδρου Μαντινείας, 3) Προφήτου Ἡλίου Δάφνης (Κουτρομπουχίου) Μαντινείας, 4) Ἁγίου Νικολάου Μαρίου Κυνουρίας, 5) Ζωοδόχου Πηγῆς Νεοχωρίου Κυνουρίας, 6) Ἁγίου Γεωργίου Πιάνης Μαντινείας, 7) Ἁγίου Ἀντωνίου Σάγκα Μαντινείας, 8) Μεταμορφώσεως Σωτήρος Σημειᾶδων Μαντινείας, 9) Ἁγίου Νικολάου Σκοπῆς Μαντινείας καὶ 10) Ἁγίου Χαράλαμπος Χωτοῦσης Μαντινείας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά, διὰ τὰ περαιτέρω.

'Ἐν Τριπόλει τῇ 2ᾳ 'Ιουνίου 1976

† 'Ο Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

'Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Ἐκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, ἀπερὶ ἱερῶν Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ 'Ἐφημερίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευοῦσης Β' 'Ἐφημεριακῆς

θέσεως τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Καλυβίων — Ἀττικῆς.

Σπάτα, τῇ 31ῃ Μαΐου 1976

† 'Ο Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Σερρών καὶ Νιγρίτης

'Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33-36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Ἐκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ἐνοριῶν καὶ 'Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους ὅπως καταλάβωσι μίαν τῶν ἀκολουθῶν ὀργανικῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Ἄνω Ὁρεινῆς, 2) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Βαρικοῦ, 3) 'Ι. Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Κυδωνεῶν, 4) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Λευκοῦδας, 5) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἐηροποτάμου, 6) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου, Ν. Σεβαστείας, 7) 'Ι. Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαγκαδίου, 8) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κρίνου, 9) 'Ι. Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Σκεπαστοῦ, 10) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Μετοχίου, 11) 'Ι. Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ζερβοχωρίου, 12) 'Ι. Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Ὁρεσκειᾶς, 13) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Παλαιοκάστρου, 14) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀνοιξιᾶς, 15) 'Ι. Ναοῦ Τιμίου Σταυροῦ Συκιᾶς, 16) 'Ι. Ναοῦ Δώδεκα Ἀποστόλων Σησαμίας, 17) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀναγεννήσεως, 18) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κάτω Μητροπολίου, 19) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Πεπονιάς, 20) 'Ι. Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἁγίου Ἰωάννου, καὶ 21) 'Ι. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Νικοκλειᾶς, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ δελτίον «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰς αἰτήσεις αὐτῶν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

'Ἐν Σέρραις τῇ 28ῃ Μαΐου 1976

† 'Ο Σερρών καὶ Νιγρίτης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Καλαβρῦτων καὶ Αἰγιαλείας

'Ε π ι σ κ ο π ι κ ὸ ν Δ ι κ α σ τ ῆ ρ ι ο ν

Κ λ η τ ῆ ρ ι ο ν Θ έ σ π ι σ μ α [2]

Πρὸς

τὸν Μοναχὸν τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Ἁγ. Λαύρας

Πολύκαρπον Παπαδημητρόπουλον

(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἡμῶν Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ἐν τῷ ἐνταῦθα Γραφείῳ ἡμῶν τὴν 15ην 'Ιουνίου ἐ.ε. ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 11 π.μ., ἵνα δικασθῆς ἐπὶ ἐγκαταλείψει τῆς Μονῆς τῆς μετανοίας σου καὶ αὐτοαποσηματισμῷ.

Δηλοῦμεν δέ σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τὴν ἄνω ἡμέραν καὶ ὥραν θέλεις δικασθῆ ἔρημην.

Δημοσιευθῆτω διὰ τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

'Ἐν Αἰγίῳ τῇ 11ῃ Μαΐου 1976

† 'Ο Καλαβρῦτων καὶ Αἰγιαλείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Πρὸς

Τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Κενοθείσης τῆς θέσεως τοῦ Ἱερατ. Προϊσταμένου τῆς Ἑλληνορθοδόξου Κοινότητος (Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου) Wellington Νέας Ζηλανδίας, ἡ οἰκεία Μητρόπολις καλεῖ πάντα ἐνδιαφερόμενον Ἱερέα (ἔγγαμον ἢ ἄγαμον), ἀπόφοιτον Θεολογικῆς Σχολῆς ἢ τοῦλάχιστον, Ἱερατικῆς Σχολῆς, ὅπως ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ν. Ζηλανδίας κ. Διονυσίου, οὗ ἡ διεύθυνσις εἶναι :

Metropolitan (Archbishop) Dionisios Psiachas
P. O. Box 9361. Courtenay plase
Wellington - New Zealand

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κων. Ἰω. Μερεντίτου, Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὸ μάθημα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν καὶ ἡ Δημοτικὴ Γλῶσσα ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἐπιστήμης καὶ τοῦ Καθαροῦ Λόγου. Ἐν Ἀθήναις 1975, σ. 110.

Κ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Λίνου Πολίτη, μετὰ τὴν συνεργασία Μ. Ι. Μανούσακα, Συμπληρωματικοὶ Κατάλογοι Χειρογράφων Ἁγίου Ὁρους. Θεσσαλονίκη. 1973, σ. κβ' + 308, Πίνακες 31 («Ἑλληνικά»), Παράρτημα ἐργ. 24). Τὸ σπουδαιότατον πόνημα θὰ βιβλιοκριθῇ ἐν καιρῷ ἐν τῇ «Θεολογία».

Κ. Γ. Μ.

Εὐαγγέλου Σ. Σταμάτη, Ἄρθρα-Ὀμιλίες. Ἀθήναι 1974, σελ. 121.

Συλλογὴ ἀξιολόγων ἄρθρων καὶ ὀμιλιῶν τοῦ ἐξαιρέτου ἐρευνητοῦ ἐπιστήμονος μαθηματικοῦ.

Κ. Γ. Μ.

Κ. Συμαίου, Χριστιανικὸν Ἐγκόλιον τοῦ ἐφήβου. Βιβλιοπ. «Ἰ. Σιδέρη» Ἀθήναι (ἔτος;) σ. 248. Φιλότιμος προσπάθεια διαπραγματεύσεως θέματος πάντοτε ἐπικαιροῦ, ὅσον καὶ πολυπλεύρου.

Κ. Γ. Μ.

Γακώβου Γ. Σχίζα, Μητροπολίτου Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος, Χριστιανικαὶ Μελέται Β'. Ὁ Χριστός, οἱ Ἀπόστολοι καὶ ἡμεῖς. Ἀθήναι 1973, σελ. 450.

Κ. Γ. Μ.

Δημητρίου Σαλάχα, Ἀπὸ τῆς ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τελείας κοινωνίας, Καθολικῆς καὶ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1976, σ. 31.

Σύντομος ἐκθεσις τῶν μετὰ τὸ σχίσμα τοῦ 1054 καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων ἐπικρατησασῶν σχέσεων, ὡς καὶ τῆς προσπάθειάς ἀποκαταστάσεως τῆς τελείας κοινωνίας μεταξύ Καθολικῆς καὶ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Κ. Γ. Μ.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Θεσσαλονικῆς ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 12 ἑτησίως

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀγνώστῳ Θεῷ.

Μητροπ. Δημητριάδος Χριστοδούλου, Τὸ Θεῖον Βάπτισμα κατὰ τοὺς Ἰ. τῆς Ἐκκλησίας Κανόνας.

Μητροπ. Φιλίππων Προκοπίου, Ἀνυπόστατοι οἱ γάμοι τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ.

Μητροπ. πρ. Παραμυθίας Τίτου, Ἡ μετὰ τῶν ἑτεροδόξων ἐπικοινωνία.

Γερασίμου Ζαφείρη, Καθηγητοῦ Ἡ Ε'. Γενικῆ συνέλευσις τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὀρθοδόξου ἐν αὐτῇ Ἐκκλησίας.

Ἀρχιμ. Ἀμβροσίου Γ. Λενῆ, Τὸ χρυσοῦν ἰωβηλαῖον καὶ αἱ λοιπαὶ ἐορταὶ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ρουμανίας (1925-1975).

Ἐμμαν. Φωτιάδου, Εἰσηγητικὸν Ὑπόμνημα πρὸς τὴν Διορθόδοξον Θεολογικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ Παλαιοκαθολικῶν.

Μιχαὴλ Ἀθ. Ἀναστασιάδου, Πυρηνικὴ ἐνέργεια καὶ ἀνθρωπίνη Κοινωνία.

Δημητρίου Σ. Φερούση, Δημόσιαι σχέσεις καὶ Ἀποστολικὴ Διακονία.

Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

Νέα βιβλία.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ. 710.73

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 787.978.